

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA MIHALA BOBEKA [*MICHAL BOBEK*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2018. gada 25. jūlijā¹

Lieta C-621/16 P

**Eiropas Komisija
pret**

Itālijas Republiku

Apelācija – Valodu lietojums ES iestādēs – Paziņojumi par atklātajiem konkursiem – Konkursa otrā valoda un valoda, ko izmanto saziņai starp kandidātiem un *EPSO*, var būt tikai angļu, franču un vācu valoda – Regula Nr. 1 – ES Civildienesta noteikumi – Ierēdņu pieņemšana darbā – Diskriminācija valodas dēļ – Pamatojumi

I. Ievads

1. 2014. gadā Eiropas Personāla atlases birojs (turpmāk tekstā – “*EPSO*”) publicēja divus paziņojumus par atklātajiem konkursiem. Šie paziņojumi ļāva kandidātiem kā otro valodu šiem konkursiem izvēlēties tikai angļu, franču vai vācu valodu. Turklāt paziņojumi paredzēja, ka saziņai starp kandidātiem un *EPSO* var tikt izmantotas tikai šīs trīs valodas.

2. Ceļot prasību Vispārējā tiesā, Itālijas Republika apstrīdēja abu ierobežojumu attiecībā uz šīm trim valodām tiesiskumu. Ar 2016. gada 15. septembra spriedumu Itālija/Komisija (T-353/14 un T-17/15, EU:T:2016:495) Vispārējā tiesa atcēla abus paziņojumus.

3. Šajā apelācijas sūdzībā Komisija apstrīd Vispārējās tiesas spriedumu, aicinot šo Tiesu vēlreiz² paust nostāju par valodu ierobežojumu, ko *EPSO* varētu piemērot kandidātiem, kas vēlas piedalīties atklātajos konkursos, tiesiskajām robežām.

II. Tiesiskais regulējums

A. Primārās tiesības

1. Līgums par Eiropas Savienības darbību

4. Saskaņā ar LESD 24. panta ceturto daļu: “Ikvienam Savienības pilsonim ir tiesības rakstiski vērsties pie jebkuras no iestādēm vai struktūrām, kas minētas šajā pantā vai Līguma par Eiropas Savienību 13. pantā, kādā no minētā Līguma 55. panta 1. punktā minētajām valodām un saņemt atbildi tajā pašā valodā.”

¹ Oriģinālvaloda – angļu.

² Skat. spriedumu, 2012. gada 27. novembris, Itālija/Komisija (C-566/10 P, EU:C:2012:752).

5. LESD 342. pantā ir noteikts: “Noteikumus par valodu lietošanu Savienības iestādēs, neskarot Eiropas Savienības Tiesas statūtu noteikumus, ar vienprātīgu lēmumu, pieņemot regulas, paredz Padome.”

2. *Eiropas Savienības Pamattiesību harta (turpmāk tekstā – “Harta”)*

6. Saskaņā ar Hartas 21. panta 1. punktu: “Aizliegta jebkāda veida diskriminācija, tostarp [...] valodas [...] dēļ.”

7. Hartas 41. panta 4. punkts ir šāds: “Ikviens persona drīkst rakstīt Savienības iestādēm, izmantojot kādu no Līgumu valodām, un atbildei ir jābūt tajā pašā valodā.”

B. Atvasinātās tiesības

1. Regula Nr. 1

8. Padomes 1958. gada 15. aprīļa Regulas Nr. 1, ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas³, redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2013. gada 13. maija Regulu (EK) Nr. 517/2013⁴ (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1”), 1., 2., 5. un 6. pantā ir noteikts:

“1. pants

Savienības iestāžu oficiālās valodas un darba valodas ir angļu, bulgāru, čehu, dāņu, franču, grieķu, holandiešu, horvātu, igauņu, itāļu, īru, latviešu, lietuviešu, maltiešu, poļu, portugāļu, rumāņu, slovāku, slovēņu, somu, spāņu, ungāru, vācu un zviedru valoda.

2. pants

Dokumentus, ko dalībvalsts vai dalībvalsts jurisdikcijā esoša persona sūta Kopienas iestādēm, var sagatavot jebkurā no sūtītāja izraudzītajām oficiālajām valodām. Atbildi sagatavo tajā pašā valodā.

[..]

5. pants

Eiropas Savienības Oficiālo Vēstnesi publicē oficiālajās valodās.

6. pants

[Savienības] iestādes savos reglamentos var noteikt, kuras valodas ir lietojamas īpašos gadījumos.”

3 OV, speciālizdevums angļu valodā, 1952.–1958.(I), 59. lpp.

4 Regula, ar ko pielāgo dažas regulas un lēmumus brīvas preču aprites, personu pārvietošanās brīvības, uzņēmējdarbības tiesību, konkurences politikas, lauksaimniecības, pārtikas nekaitīguma, veterinārijas un fitosanitārijas politikas, transporta politikas, enerģētikas, nodokļu, statistikas, Eiropas komunikāciju tīklu, tiesu iestāžu un pamattiesību, tiesiskuma, brīvības un drošības, vides, muitas savienības, ārējo attiecību, ārpolitikas, drošības un aizsardzības politikas un iestāžu jomā saistībā ar Horvātijas Republikas pievienošanos (OV 2013, L 158, 1. lpp).

2. Civildienesta noteikumi

9. Eiropas [Savienības] Civildienesta noteikumu⁵ 1.d pants redakcijā ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 22. oktobra Regulu (ES, Euratom) Nr. 1023/2013⁶ (turpmāk tekstā – “Civildienesta noteikumi”), ir šāds:

“1. Piemērojot šos Civildienesta noteikumus, diskriminācija, jebkāda iemesla dēļ, piemēram, [...] valodas [...] dēļ ir aizliegta.

[..]

6. Ievērojot nediskriminācijas principu un proporcionālītātes principu, jebkādam to piemērošanas ierobežojumam jāsniedz objektīvs un saprātīgs pamatojums un tā mērķim jābūt likumīgam darbinieku politikas vispārējās interesēs. [..]”

10. Civildienesta noteikumu III sadaļas nosaukums ir “Ierēdņu karjera”. Šīs sadaļas I nodaļas nosaukums ir “Iecelšana amatā”, un tā sastāv no 27. līdz 34. pantam.

11. Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 27. panta pirmo daļu: “Iecelšana amatā ir virzīta uz to, lai iestāde saņemtu pakalpojumus, ko sniedz visspējīgākie, visefektīvākie un visgodprātīgākie ierēdņi, kas iecelti amatā, ņemot vērā pēc iespējas plašāku ģeogrāfisko teritoriju, un izraudzīti no Savienības dalībvalstu pilsoņiem. Nevienam amatam netiek rezervēts kādas konkrētas dalībvalsts pilsoņiem.”

12. Civildienesta noteikumu 28. pantā ir paredzēts:

“Ierēdņi var iecelt amatā tikai ar nosacījumu, ka:

- a) viņš ir kādas Savienības dalībvalsts pilsonis, ja vien iecelējainstitūcija nav noteikusi kādu izņēmumu un ja viņš bauda visas pilsonim pienākošās tiesības;
- b) viņš ir izpildījis visas saistības, kuras noteiktas ar likumiem par militāro dienestu;
- c) viņš uzrāda atbilstošas rekomendācijas par piemērotību savu pienākumu veikšanai;
- d) atbilstoši 29. panta 2. punktam viņš ir izturējis konkursu, kas balstās uz kvalifikāciju vai pārbaudēm vai gan uz kvalifikāciju, gan pārbaudēm, kā paredzēts III pielikumā;
- e) viņš ir fiziski spējīgs pildīt savus pienākumus un
- f) viņš sniedz pierādījumu tam, ka viņam ir labas kādas Savienības valodas zināšanas un apmierinošas kādas citas Savienības valodas zināšanas apjomā, kādā tas vajadzīgs viņa pienākumu veikšanai.”

13. Atbilstoši Civildienesta noteikumu 30. pantam:

“Katram konkursam iecelējainstitūcija ieceļ atlases komisiju. Šī komisija sastāda piemēroto kandidātu sarakstu.

Iecelējainstitūcija nolemj, kurus no šiem kandidātiem iecelt vakantajos amatos.

[..]”

⁵ Regula Nr. 31 (EEK), 11 (EAEK), ar kuru nosaka Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas Civildienesta noteikumus un pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV, specializdevums angļu valodā, 1959.–1962.(I), 135. lpp.).

⁶ OV 2013, L 287, 15. lpp.

14. Civildienesta noteikumu III pielikuma nosaukums ir “Konkursi”. Tā 1. panta 1. punktā ir noteikts:
“Paziņojumu par konkursiem sagatavo iecelēj institūcija pēc apspriešanās ar Apvienoto komiteju.

Tajā jānorāda:

[..]

f) vajadzības gadījumā īpašā ieņemamo amatu veida dēļ nepieciešamās valodu zināšanas;

[..].”

15. Civildienesta noteikumu III pielikuma 7. panta 1. punktā un 2. punktā ir noteikts šādi:

“1. Pēc apspriešanās ar Civildienesta noteikumu komiteju iestādes uztic Eiropas Personāla atlases birojam (še turpmāk “birojs”) veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Savienības ierēdņu atlases procedūrās un Civildienesta noteikumu 45. un 45.a pantā minētajās novērtēšanas un eksaminācijas procedūrās piemēro vienotus kritērijus.

2. Birojam ir šādi uzdevumi:

a) pēc atsevišķu iestāžu pieprasījuma organizēt atklātus konkursus;

[..].”

3. Lēmums 2002/620

16. Saskaņā ar Lēmuma 2002/620/EK par *EPSO* izveidi 2. panta 1. punktu⁷:

“Birojs īsteno atlases pilnvaras, kas piešķirtas saskaņā ar Civildienesta noteikumu 30. panta pirmo daļu un III pielikumu to iestāžu iecelēj institūcijām, kas paraksta šo lēmumu. Tikai izņēmuma gadījumos, vienojoties ar Biroju, iestādes var rīkot pašas savus atklātos konkursus, lai apmierinātu īpašas vajadzības pēc augsti specializēta personāla.”

17. Lēmuma 2002/620 4. pantā ir paredzēts:

“Saskaņā ar Civildienesta noteikumu 91.a pantu, lūgumus un sūdzības attiecībā uz to pilnvaru īstenošanu, kas piešķirtas saskaņā ar šā lēmuma 2. panta 1. un 2. punktu, iesniedz Birojā. Visas pārsūdzības attiecībā uz šīm jomām adresē Komisijai.”

III. Fakti un tiesvedība

18. 2014. gada 13. martā *EPSO* publicēja paziņojumu par atklāto konkursu *EPSO/AD/276/14*, lai izveidotu rezerves sarakstu administratoriem (AD 5)⁸ (turpmāk tekstā – “paziņojums par vispārējo konkursu”).

⁷ Eiropas Parlamenta, Padomes, Komisijas, Tiesas, Revīzijas palātas, Ekonomikas un sociālo lietu komitejas, Reģionu komitejas un Eiropas Ombuda Lēmums (2002. gada 25. jūlijs) par Eiropas Kopienas Personāla atlases biroja izveidi (OV 2002, L 197, 53. lpp.).

⁸ OV 2014, C 74 A, 4. lpp.

19. 2014. gada 6. novembrī EPSO publicēja paziņojumu par atklāto konkursu EPSO/AD/294/14, lai izveidotu rezerves sarakstu administratoriem (AD 6) datu aizsardzības jomā pieņemšanai darbā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja iestādē⁹ (turpmāk tekstā – “paziņojums par konkursu datu aizsardzības jomā”).

20. Gan paziņojuma par vispārējo konkursu, gan paziņojuma par konkursu datu aizsardzības jomā (turpmāk tekstā kopā – “apstrīdētie paziņojumi”) ievaddaļā ir norādīts, ka atklātajos konkursos piemērojami vispārējie noteikumi (turpmāk tekstā – “vispārējie noteikumi”)¹⁰ ir katra paziņojuma par konkursu “neatņemama sastāvdaļa”.

21. EPSO publicēja vispārīgos [vispārējos] noteikumus *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Vispārējo noteikumu ievaddaļā ir norādīts, ka “šie vispārīgie noteikumi ietilpst paziņojumā par konkursu un kopā ar paziņojumu tie ir saistošs konkursa procedūras satvars”.

22. Daļā “Valodu prasmes” pēc tam, kad norādīts, “ja vien paziņojumā par konkursu nav norādīts citādi, otrā valoda parasti ir angļu, franču vai vācu”, vispārējie noteikumi sniedz otrās valodas ierobežošanas iemeslus. Tā vispārējo noteikumu daļa turpmāk attiecas uz “Vispārīgajām [vispārējām] pamatnostādņēm par valodu lietojumu EPSO konkursos”, kuras 2013. gada 15. maijā pieņēmusi Administrācijas vadītāju padome (turpmāk tekstā – “vispārējās pamatnostādnes”). Vispārējās pamatnostādnes ir pievienotas vispārējo noteikumu pielikumā un sniedz konkrētāku pamatojumu otrās valodas izvēles ierobežojumam, ļaujot izvēlēties tikai angļu, franču vai vācu valodu.

23. Katrā no apstrīdētajiem paziņojumiem III sadaļā par “Piemērotību” norādīti gan vispārējie nosacījumi, gan konkrētie nosacījumi. Konkrētie nosacījumi ietver prasību prast divas valodas: padziļinātas vienas Eiropas Savienības oficiālās valodas prasmes, ko definē kā “galveno valodu” vai “1. valodu”, un pietiekamas angļu, franču vai vācu valodas prasmes, ko definē kā “otro valodu” vai “2. valodu”. Šai valodai ir jāatšķiras no 1. valodas.

24. Attiecībā uz otro valodu izvēles ierobežojumu paziņojuma par vispārējo konkursu 2.3. punktā ir noteikts šādi:

“Saskaņā ar [2012. gada 27. novembra spriedumu Itālija/Komisija (C-566/10 P, EU:C:2012:752)] ES iestādes vēlas pamatot, kāpēc šajā konkursā tiek ierobežota otrās valodas izvēle, pieļaujot tikai ierobežotu skaitu ES oficiālo valodu.

Attiecīgi informējam kandidātus, ka šajā konkursā otrās valodas izvēles iespējas ir noteiktas saskaņā ar dienesta interesēm, kas prasa, lai jaunie darbā pieņemtie darbinieki nekavējoties varētu sākt strādāt un būtu spējīgi efektīvi sazināties savā ikdienas darbā. Pretējā gadījumā varētu tikt ievērojami traucēta iestāžu efektīva darbība.

Angļu, franču un vācu valoda joprojām ir visbiežāk lietotās valodas, ko nosaka ilgstošā to lietošanas prakse ES iestāžu iekšējā saziņā un dienesta vajadzības saistībā ar ārējo saziņu un dokumentu apstrādi. Turklāt angļu, franču un vācu valoda ir visizplatītākās otrās valodas Eiropas Savienībā, un tās kā otrās valodas mācās visvairāk cilvēku. Tas atbilst izglītības un darba prasmju līmenim, kādu pašlaik sagaida no Eiropas Savienības iestāžu amata vietu kandidātiem, proti, pārvaldīt vismaz vienu no šīm valodām. Tādēļ, līdzsvarojot dienesta intereses un vajadzības un kandidātu spējas un ņemot vērā šā konkursa konkrēto jomu, ir pamatoti rīkot pārbaudījumus šajās trijās valodās, lai nodrošinātu, ka visi kandidāti

9 OV 2014, C 391 A, 1. lpp.

10 OV 2014, C 60 A, 1. lpp.

neatkarīgi no to pirmās oficiālās valodas vismaz vienu no šīm trim oficiālajām valodām pārvalda darbam nepieciešamajā līmenī. Šādā veidā novērtējot konkrētās kompetences, ES iestādes var novērtēt kandidātu spējas nekavējoties sākt strādāt vidē, kas tuvu atbilst reālajai situācijai, kādā tiem būs jāstrādā.

Tādu pašu iemeslu dēļ tiek ierobežots to valodu skaits, kādās kandidāti sazinās ar iestādēm, tostarp valodas, kādās jānoformē pieteikumi. Turklāt šāda prasība nodrošina kandidātu viendabīgu salīdzināšanu un pārbaudi, pamatojoties uz viņu pašu iesniegtajiem pieteikumiem.

Turklāt, lai tiktu nodrošināta vienlīdzīga attieksme pret visiem kandidātiem, tostarp pret tiem, kuru pirmā oficiālā valoda ir viena no minētajām trim valodām, ikvienam tiek prasīts kārtot noteiktus pārbaudījumus savā otrajā valodā, kura ir viena no šīm trim valodām.

Tas neskar iespēju vēlāk apgūt trešo darba valodu saskaņā ar Civildienesta noteikumu 45. panta 2. punktu.”

25. Paziņojuma par konkursu datu aizsardzības jomā 2.3. punkts ir izteikts lielākoties identiski.

26. Tādējādi abi apstrīdētie paziņojumi ierobežo valodu, ko kandidāts var izmantot saziņā ar EPSO un kādā jānoformē pieteikumi, pieļaujot izmantot katra kandidāta izvēlēto otro valodu: angļu, franču vai vācu.

27. Apstrīdētie paziņojumi paredz arī noteikumus par valodu – galveno valodu vai otro valodu –, kas lietojama katrā no konkursu testiem un uzdevumiem. Abi konkursi sastāvēja no vairākiem datorizētiem testiem un no vairākiem uzdevumiem, kas jāvērtē vērtēšanas centrā. Paziņojums par vispārējo konkursu nosaka, ka kandidātiem ir jānokārto viens no datorizētajiem testiem (situācijas analīzes tests) un visi uzdevumi vērtēšanas centrā izvēlētajā otrajā valodā. Savukārt paziņojums par konkursu datu aizsardzības jomā nosaka, ka kandidātiem otrajā izvēlētajā valodā ir jānokārto visi uzdevumi, kas nav datorizēti.

IV. Pārsūdzētais spriedums un tiesvedība Tiesā

28. 2014. gada 23. maijā Itālijas Republika cēla prasību Vispārējā tiesā, lūdzot atcelt paziņojumu par vispārējo konkursu (lieta T-353/14).

29. 2015. gada 15. janvārī Itālijas Republika cēla vēl vienu prasību Vispārējā tiesā, lūdzot atcelt paziņojumu par konkursu datu aizsardzības jomā (lieta T-17/15). Lietuvas Republikai tika atļauts iestāties lietā Itālijas Republikas prasījuma atbalstam.

30. Vispārējā tiesā lietas T-353/14 un T-17/15 tika apvienotas gan tiesvedības mutvārdu daļai, gan galīgajam nolēmumam.

31. Itālijas Republikas celtās prasības būtībā apstrīdēja divu valodu režīmu aspektu tiesiskumu, ko paredzēja apstrīdētie paziņojumi. Pirmais aspekts attiecas uz faktu, ka kandidāti kā otro valodu konkursiem varēja izvēlēties tikai angļu, franču vai vācu valodu. Otrais aspekts apstrīdēja to, ka valoda saziņai starp kandidātiem un EPSO varēja būt tikai viena no šīm trim valodām.

32. 2016. gada 15. septembra spriedumā Itālija/Komisija (turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”)¹¹ Vispārējā tiesa atcēla apstrīdētos paziņojumus.

¹¹ Lietas T-353/14 un T-17/15, EU:T:2016:495.

33. Šajā apelācijas sūdzībā Komisija apgalvo, ka Tiesai vajadzētu atcelt Vispārējās tiesas spriedumu. Ja Tiesa uzskata, ka tiesvedības stadija to ļauj, tai būtu jānoraida pirmajā instancē celtā prasība kā nepamatota, jāpiespriež Itālijas Republikai atlidzināt tiesāšanās izdevumus, kas attiecas uz pirmās instances tiesvedību un apelācijas tiesvedību, un jāpiespriež Lietuvas Republikai segt savus izdevumus.

34. Savas apelācijas sūdzības pamatojumam Komisija ir izvirzījusi četrus pamatus. Pirmais pamats apstrīd apelācijas sūdzības pieņemamību Vispārējā tiesā. Otrais un trešais pamats attiecas uz otrās valodas izvēles ierobežojuma, ļaujot izvēlēties tikai angļu, franču vai vācu valodu, tiesiskumu apstrīdētajos paziņojumos. Ceturtais pamats attiecas uz to, ka valoda saziņai starp kandidātiem un EPSO var būt tikai viena no šīm trim valodām.

35. Itālijas Republika apgalvo, ka Tiesai vajadzētu noraidīt apelācijas sūdzību un piespriet Komisijai atlidzināt tiesāšanās izdevumus.

36. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2017. gada 30. marta lēmumu Spānijas Karalistei tika atļauts iestāties lietā Itālijas Republikas prasījumu atbalstam.

37. Rakstveida apsvērumus iesniedza Spānijas Karaliste, Itālijas Republika un Komisija. Visas šīs ieinteresētās puses sniedza mutvārdu apsvērumus tiesas sēdē, kas notika 2018. gada 25. aprīlī.

V. Novērtējums

38. Šajos secinājumos es secīgi analizēšu katru no pamatiem, ko izvirzīja Komisija (attiecīgi A, B, C un D iedaļa). Tas man liks ierosināt Tiesai noraidīt šo apelācijas sūdzību. Es nebūtu nepiekrītu visiem Vispārējās tiesas izvirzītajiem juridiskajiem apgalvojumiem, jo īpaši tiem, kas attiecas uz ceturto pamatu. Taču es piekrītu Vispārējās tiesas veiktajai apstrīdēto paziņojumu atcelšanai un tādējādi lietas vispārējai izskatīšanai.

39. Tiesas minimālisms ir laba īpašība. Taču es prātoju, kādā apmērā šis apgalvojums paliek spēkā situācijā, kurā virspalāta tikai pēc dažiem gadiem tiek atkal aicināta skatīt jautājumu par otro valodu izvēles iespējas ierobežošanu paziņojumos par konkursu. Ir vismaz ducis līdzīgu lietu, kas vai nu atrodas izskatīšanā, vai par kurām tikko ir lēmusi Vispārējā tiesa¹² un kurās aktuāla tēma ir jautājums par iestāžu valodu režīmu¹³. Šādos apstākļos, ņemot vērā arī to, ka tas skar personu dzīves, gaidas un karjeras, varbūt būtu ieteicams sniegt vismaz kādus norādījumus par to, ko iestādes var darīt, nosakot ierobežojumus attiecībā uz darba valodu lietojumu, pamatojoties uz dienesta interesēm (E).

A. Pirmais pamats: apelācijas sūdzības pieņemamība Vispārējā tiesā

40. Komisijas pirmais pamats ir iedalīts četrās daļās. Ar šī pamata pirmo daļu Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 45.–52. punktā ir kļūda tiesību piemērošanā attiecībā uz vispārējo noteikumu tiesiskā rakstura interpretāciju, jo Vispārējā tiesa neatzina to saistošās sekas.

41. Līdzīgi ar pirmā pamata trešo daļu Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 58. punktā Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, secinot, ka “vispārējie noteikumi un vispārējās pamatnostādnes ir jāinterpretē tādējādi, ka tie labākajā gadījumā ir uzskatāmi par paziņojumiem 2012. gada 27. novembra sprieduma Itālija/Komisija (C-566/10 P, EU:C:2012:752) 91. punkta izpratnē, kuros ir izklāstīti kritēriji, saskaņā ar kuriem EPSO izvēlas valodu režīmu konkursos, kuru rīkošana tam ir uzticēta”.

¹² Minēts turpmāk 58. un 59. zemsvītras piezīmē.

¹³ Neraugoties uz lietām, kas minētas šajos secinājumos, vēlos norādīt uz paralēlo lietu, kas tiek izskatīta virspalātā un aplūko ļoti līdzīgus jautājumus, proti, lieta Spānija/Parlaments (C-377/16). Man bija iespēja izlasīt manas izglītotās kolēģes ģenerālvokātes E. Šarpstones [E. Sharpston] izglītojošo secinājumu melnrakstu tajā lietā, un tie tiks sniegti tajā pašā dienā, kad šie secinājumi.

42. Ar pirmā pamata ceturto daļu Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 65.–71. punktā, kurā Vispārējā tiesa izvērtēja apstrīdēto paziņojumu tiesisko raksturu, ir pieļauta kļūda tiesību piemērošanā. Komisija uzskata, ka Vispārējā tiesa nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu, jo tā nevērtēja, vai apstrīdētie paziņojumi bija uzskatāmi par apstiprinošiem aktiem.

43. Visbeidzot ar pirmā pamata otro daļu Komisija norāda uz kļūdu tiesību piemērošanā attiecībā uz Civildienesta noteikumu III pielikuma 7. panta 1. punkta interpretāciju. Ar to tiek apstrīdēti Vispārējās tiesas secinājumi pārsūdzētā sprieduma 53.–57. punktā, saskaņā ar ko šis pants “ļauj uzticēt *EPSO* atbildību veikt vienotu normu īstenošanas pasākumus, nevis pieņemt vispārējas un abstraktas saistošas normas”.

44. Manuprāt, pirmā pamata dažādās daļas būtībā izvirza divus jautājumus. Pirmais skar jautājumu par vispārējo noteikumu tiesisko raksturu (pirmā un trešā daļa) un apstrīdētos paziņojumus (ceturta daļa). Otrais jautājums ir, vai *EPSO* bija kompetence pieņemt vispārējos noteikumus (otrā daļa).

45. Taču, lai izlemtu par pirmo pamatu, uzskatu, ka Tiesai nav jāaplūko visas tās daļas. Būtiskais jautājums ir šī pamata ceturta daļa, kas skar apstrīdēto paziņojumu tiesisko raksturu. Manuprāt, šie paziņojumi paši par sevi ir acīmredzami saistoši neatkarīgi no vispārējo noteikumu tiesiskā rakstura (1). Ja Tiesa izdara tādus pašus secinājumus par šo paziņojumu tiesisko raksturu, atlikusi argumentācija, ko Komisija izvirzījusi pirmajā pamatā, kļūst vienkārši neefektīva (2 un 3).

1. Pirmā pamata ceturta daļa: apstrīdēto paziņojumu tiesiskais raksturs

46. Komisijas apelācijas sūdzībā ir norādīts, ka Vispārējā tiesa nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu savam nolēmumam, jo tā nevērtēja, vai apstrīdētie paziņojumi bija uzskatāmi par apstiprinošiem aktiem. Komisija kritizē Vispārējo tiesu par to, ka tā nesalīdzināja apstrīdēto paziņojumu saturu ar vispārējo noteikumu saturu, kuri, ciktāl tas skar valodu lietojumu, bija identiski. Šādi rīkojoties, Vispārējai tiesai būtu bijis jāsecina, ka apstrīdētie paziņojumi bija pasākums, kas tikai apstiprināja pasākumus ar saistošām sekām, proti, vispārējos noteikumus.

47. Manuprāt, apstrīdētie paziņojumi paši par sevi ir acīmredzami saistoši.

48. Pirmkārt, no teksta perspektīvas Komisijas arguments, ka apstrīdētajiem paziņojumiem nav saistošu seku, šķiet pretrunā pašiem vispārējiem noteikumiem, kuru ievaddaļā teikts, ka “šie vispārējie noteikumi ietilpst paziņojumā par konkursu un *kopā ar paziņojumu tie ir saistošs konkursa procedūras satvars*” (mans izcēlums).

49. Otrkārt, izvērtējot sistēmas darbību, valodu lietojums katrā konkursā sastāvēja no diviem līmeņiem: *vispārējā* līmeņa, kas ietverts vispārējos noteikumos, un *individuālā* līmeņa, ko sagatavo katrā paziņojumā par konkursu. Tādēļ tas, kas ietekmēja valodu lietojumu katrā gadījumā, bija vai nu i) attiecīgais paziņojums par konkursu, vai ii) attiecīgais paziņojums par konkursu, piemērots kopā ar vispārējiem noteikumiem.

50. Tādējādi, lasot un saprotot sistēmu, paziņojumi *vienmēr būtu iekļauti* valodu lietojuma noteikšanā katram atsevišķam konkursam. Potenciālajam prasītājam¹⁴, vēloties apstrīdēt paziņojumā par konkursu noteiktās valodu izvēles tiesiskumu, kā saistoši tiesību akti bija jāapstrīd vai nu paziņojums, vai paziņojums kopā ar vispārējiem noteikumiem. Citiem vārdiem sakot, vēloties apstrīdēt *konkrēta* konkursa noteikumus, šis prasītājs nebūtu varējis apstrīdēt tikai vispārējos noteikumus. Proti, vispārējie noteikumi tieši paredz, ka, ja vien paziņojumā par konkursu nav norādīts citādi, otrā valoda *parasti* ir angļu, franču vai vācu (mans izcēlums).

51. Tā kā katrā paziņojumā par konkursu bija iespējams atkāpties no vispārējos noteikumos paredzētajām noklusējuma otrajām valodām¹⁵, man šķiet skaidrs, ka katra atsevišķa konkursa valodu prasības nevar uzskatīt par pilnībā definētām, kamēr paziņojums par konkursu nav publicēts. To apstiprina Civildienesta noteikumu III pielikuma 1. panta 1. punkts, kurā noteikts, kam jābūt minētam paziņojumos par konkursu. Saskaņā ar tā noteikuma f) punktu, paziņojumos par konkursu jānorāda “vajadzības gadījumā īpašā ieņemamo amatu veida dēļ nepieciešamās valodu zināšanas”.

52. Visbeidzot es vēlos piebilst, ka no Komisijas uzskata, ka apstrīdētie paziņojumi ir akti, kas vienkārši apstiprina vispārējos noteikumus, izrietētu vairāki absurdi rezultāti, ja no šī uzskata tiktu izdarīti loģiski pilnīgi secinājumi.

53. Pirmkārt, praksē atsevišķi (neprivileģēti) prasītāji konkursā nevarētu apstrīdēt neko. No vienas puses, viņiem būtu diezgan grūti vai gandrīz neiespējami pierādīt, ka vispārējie noteikumi tos “skar tieši un individuāli”, kā to paredz LESD 263. panta ceturtā daļa. No otras puses, viņi arī nevarētu apstrīdēt atsevišķu paziņojumu, jo tas būtu vienkārši “apstiprinājums”. Tādējādi fizisku personu aizsardzība nesasniegtu nevienu no mērķiem, jo fiziska persona nevarētu apstrīdēt pilnīgi neko.

54. Otrkārt, lielākajā daļā gadījumu būtu neiespējami ievērot divu mēnešu laika periodu celt prasību atcelt tiesību aktu, kas noteikts LESD 263. panta sestajā daļā, jo var droši pieņemt, ka vairums paziņojumu par konkursiem tiktu publicēti pēc šī termiņa beigām. Problēmas gan ar prasības celšanu, gan ierobežoto laika periodu pastiprina arī fakts, ka tad, kad vispārējie noteikumi ir publicēti, no personas nevar prasīt, lai tā zinātu vai būtu ieinteresēta piedalīties konkursā, kas tiktu rīkots pēc mēnešiem vai gadiem.

55. Treškārt, Komisijas ierosinātā pieeja būtu arī pilnībā neparedzama. Iespēja apstrīdēt vispārējos noteikumus būtu atkarīga no EPSO piedāvātās valodu izvēles katrā turpmākajā paziņojumā par konkursu. Šī pieeja patiesi nozīmētu to, ka, ja konkrētā paziņojumā par konkursu otrās valodas varētu būt tikai angļu, franču vai vācu, šo paziņojumu nevarētu apstrīdēt, jo tas atbilstu vispārējo noteikumu noklusējuma noteikumam. Taču, ja paziņojumā par konkursu būtu noteiktas citādas otrās valodas, to varētu apstrīdēt, jo to neuzskatītu par apstiprinošu aktu¹⁶.

14 Var uzsvērt, ka ar šo es domāju jebkuru prasītāju neatkarīgi no tā, vai tā ir fiziska persona vai dalībvalsts. Šķiet, ka netiešais pieņēmums Komisijas argumentācijā ir tas, ka, tā kā Itālijas Republika ir dalībvalsts, kura būtu privileģēts prasītājs saskaņā ar LESD 263. panta otro daļu un spētu apstrīdēt vispārējos noteikumus tieši, tai bija tā jādarā, nevis “jāgaida”, kamēr šie noteikumi tiek “ieviesti praksē” konkrētos paziņojumos par konkursu. Tomēr pietiek piebilst, ka tas, ko Itālijas Republika izvēlējās apstrīdēt, bija nevis vispārējie noteikumi, bet drīzāk atsevišķi konkursi, kā noteikts atsevišķos paziņojumos.

15 Šis attiecas ne tikai uz konkursiem ar īpašām valodu prasībām, piemēram, konkursi juristiem lingvistiem, bet arī, piemēram, uz konkursiem konkrētām ES aģentūrām, kurām ir ierobežots darba valodu skaits. Tas varētu attiekties arī uz konkursiem aģentūrām vai citām struktūrām, kas atrodas dalībvalstī, kuras oficiālā valoda nav neviena no trim noklusējuma valodām un kurā tās valodas prasme ir nepieciešama, lai veiktu aģentūras vai struktūras uzdevumus.

16 Neizdarot nekādus secinājumus par šo faktu šajā lietā, varētu norādīt, ka, šķiet, EPSO vairs nepublicē vispārējos noteikumus atsevišķi un katrā paziņojumā par konkursu uz tiem neatsaucas. Vispārējie noteikumi tagad šķiet sistemātiski integrēti kā pielikums katram paziņojumam par konkursu. Skat., piemēram, paziņojumu par atklāto konkursu EPSO/AD/338/17, lai izveidotu rezerves sarakstu administratoriem (AD 5) (OV 2017, C 99 A, 1. lpp.), paziņojumu par atklāto konkursu EPSO/AD/354/17, lai izveidotu rezerves sarakstu juristiem lingvistiem, kuru galvenā valoda ir latviešu valoda (AD 7), un EPSO/AD/355/17, lai izveidotu rezerves sarakstu juristiem lingvistiem, kuru galvenā valoda ir maltiešu valoda (AD 7) (OV 2017, C 418 A, 1. lpp.), vai paziņojumu par atklāto konkursu EPSO/AD/356/18, lai izveidotu rezerves sarakstu administratoriem (AD 5) (OV 2018, C 88 A, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – “2018. gada paziņojums par vispārējo konkursu”).

56. Manuprāt, šie argumenti diezgan skaidri parāda, ka ikkatrs paziņojums par konkursu ir akts, ko var apstrīdēt, neatkarīgi no tā, vai noteiktās otrās valodas atbilst vispārējo noteikumu noklusējuma noteikumam par otrajām valodām vai neatbilst. Tādējādi Vispārējā tiesa nepieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, kad tā apstrīdētā sprieduma 70. punktā secināja, ka “apstrīdētie paziņojumi ir akti, kuros ir norādītas obligātās juridiskās sekas attiecībā uz valodu lietojumu attiecīgajos konkursos, un līdz ar to tie ir apstrīdami akti”.

57. Līdz ar to pirmā pamata ceturtnā daļa nav pamatota.

58. Kā es jau norādīju šī secinājuma 45. punktā, šā secinājuma sakarā Komisijas izvirzītā argumentācija pirmā pamata pārējos punktos kļūst neefektīva: tā kā atsevišķi paziņojumi par konkursu varētu tikt apstrīdēti vieni paši, vispārējo noteikumu tiesiskais raksturs un tas, vai tos varēja vai nevarēja apstrīdēt atsevišķi, šajā aplēcinācijā kļūst nebūtisks.

59. Es tādēļ ierosinu, ka Tiesai nav nepieciešams aplūkot pirmā pamata citas daļas. Taču, lai Tiesai palīdzētu gadījumā, ja tā izdarīs citādu secinājumu attiecībā uz paziņojumu tiesisko raksturu, es turpmāk papildus īsumā pievērsīšos pirmā pamata atlikušajām trim daļām.

2. Pirmā pamata pirmā un trešā daļa: vispārējo noteikumu tiesiskais raksturs

60. Ar pirmā pamata pirmo un trešo daļu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot vispārējo noteikumu tiesisko raksturu. Komisija uzskata, ka vispārējie noteikumi radīja saistošas sekas, ciktāl tie noteica tiesību normas attiecībā uz valodu lietojumu, kas piemērojamas konkursiem, un paziņojumi par konkursu to tikai apstiprināja.

61. Man jāpiekrīt Komisijas ierosinājuma pirmajai daļai: proti, vispārējie noteikumi ir apstrīdams akts. Taču pretēji Komisijas ierosinājuma otrajai daļai un to iemeslu dēļ, kas izskaidroti šo secinājumu iepriekšējā sadaļā, manuprāt, šāds apgalvojums nekādā veidā neizslēdz faktu, ka arī atsevišķi paziņojumi par konkursu var tikt apstrīdēti.

62. Ņemot vērā Tiesas pastāvīgo judikatūru, šķiet, ka vispārējie noteikumi var patiesi tikt uzskatīti par tādiem, kas rada *saistošas tiesiskas sekas*. Atbilstoši pastāvīgajai Tiesas judikatūrai par “apstrīdamiem tiesību aktiem” LESD 263. panta izpratnē tiek uzskatīti visi tie Savienības iestāžu pieņemtie noteikumi – neatkarīgi no to formas –, kuru mērķis ir radīt saistošas tiesiskas sekas¹⁷. Lai noskaidrotu, vai apstrīdētais akts rada saistošas tiesiskas sekas, minētās sekas, paturot prātā šā akta būtību, ir jāizvērtē atbilstoši tādiem objektīviem kritērijiem kā šā akta saturs, vajadzības gadījumā ņemot vērā tā pieņemšanas kontekstu, kā arī to izdevušās iestādes pilnvaras¹⁸.

63. Pirmkārt, no to teksta izriet, ka vispārējie noteikumi tiek saukti par “noteikumiem”, nevis “principiem” vai “satvaru”, vai kādā citā terminā, kas apzīmē tikai rekomendāciju. Tie ir arī izteikti diezgan kategoriskos formulējumos¹⁹, tādējādi ir redzams, ka tie nav tikai aicinājumi vai ieteikumi. Otrkārt, attiecībā uz to saturu vispārējo noteikumu ievaddaļā teikts, ka tie (kopā ar paziņojumu par konkursu) ir “saistošs konkursa procedūras satvars”.

17 Skat. nesenāku spriedumu, 2018. gada 20. februāris, Beļģija/Komisija (C-16/16 P, EU:C:2018:79, 31. punkts un tajā minētā judikatūra).

18 Spriedums, 2018. gada 20. februāris, Beļģija/Komisija (C-16/16 P, EU:C:2018:79, 32. punkts un tajā minētā judikatūra).

19 Vispārējie noteikumi norāda, “ja vien paziņojumā par konkursu nav norādīts citādi, otrā valoda *parasti ir* angļu, franču vai vācu,” un pēc tam norāda, ka visiem kandidātiem “*tiek prasīts kārtot* pārbaudījumus otrajā valodā, kura ir viena no šīm trim valodām” (mans izcēlums). Vispārējo pamatnostādņu sākumā noteikts, ka “ir apstiprināts, ka vispārēji noteikumi attiecībā uz valodu lietojumu *EPSO* konkursos *būs šādi*”, un pēc tam papildus tiek norādīts, ka “pārbaudījumi vērtēšanas centros *notiks* tikai kandidātu otrajā valodā, izvēloties angļu, franču vai vācu valodu” (mans izcēlums).

64. Treškārt, vispārējo noteikumu saistošo raksturu var sistēmiski secināt arī no fakta, ka vismaz praksē tie rada pienākumus pašam *EPSO*. Proti, vispārējie noteikumi rada *EPSO* – vai attiecīgā gadījumā konkrētai iestādei, kas rīko atklāto konkursu, – *pienākumu sniegt iemeslus* tam, kāpēc ir atkāpšanās no noklusējuma režīma, ko tie paredz otrās valodas izvēlei, noteikumiem. Šis pienākums skaidri izdarīt atkāpes vai “atteikties” no vispārējiem noteikumiem konkrētā paziņojumā par konkursu, lai noteiktu citādu valodu izvēli, liecina par to, ka vispārējie noteikumi ir saistoši. Ja tie nebūtu saistoši, pienākums sniegt iemeslus atkāpēm no vispārējiem noteikumiem nevarētu pastāvēt.

65. Turklāt nevar noliegt, ka institucionālajai dimensijai, kurā vispārējo noteikumu saistošais spēks rada pienākumu pamatot jebkuru atkāpi no šiem noteikumiem, ir plašākas sekas. Nosakot vispārējos noteikumos šo noklusējuma režīmu, *EPSO* radija kandidātiem tiesisko paļāvību attiecībā uz noteikumiem, kas jāievēro ne tikai kandidātiem, bet arī pašam *EPSO*. Katrs šāds ES iestāžu vai struktūru pieņemts akts var tādēļ tikt pamatoti uzskatīts par (paš)ierobežojumu savas rīcības brīvības izmantošanai nākotnē²⁰, tādējādi viennozīmīgi stiprinot jebkura šāda dokumenta normatīvo nozīmību.

66. Kopumā vispārējo noteikumu redakcija un saturs, kā arī to konteksts un *EPSO* griba, tos izstrādājot, norāda uz to, ka tiem ir saistošas tiesiskas sekas kā noklusējuma režīmam, kas jāpiemēro visiem konkursiem, ja vien *EPSO* skaidri un konkrēti neatsakās no tā, līdz ar to katrā atsevišķā gadījumā tas būtu jāpamato.

67. Šo secinājumu nekādā veidā neatspēko tas, kā jau norādīju šo secinājumu 53. un 54. punktā, ka prasības atcelt tikai vispārējos noteikumus celšana būtu problemātiska saistībā ar tiesību celt prasību un ierobežoto laika periodu. Individuālā līmenī iespējamam prasītājam gaidāmajā konkursā būtu diezgan grūti pierādīt, ka vispārējie noteikumi viņu skar tieši un individuāli, lai varētu celt šādu prasību, kā to paredz LESD 263. panta ceturtais daļa. Taču dalībvalstij – kā prasītājam šajā lietā – vai citam privileģētam prasītājam nav jāpierāda šāda interese²¹.

68. Tomēr, pat ja Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, neatzīstot vispārējo noteikumu saistošās sekas, pirmā pamata pirmā un trešā daļa ir neefektīva. Tā kā Vispārējā tiesa nepieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, secinot, ka apstrīdētajiem paziņojumiem ir saistošas sekas un ļaujot pārbaudīt to likumību tiesā, tam, ka tā neatzina arī vispārējo noteikumu saistošo tiesisko spēku, nav bijis ietekmes uz tās sprieduma rezolūtīvo daļu.

3. Pirmā pamata otrā daļa: *EPSO* pilnvaras

69. Visbeidzot ar pirmā pamata otro daļu Komisija norāda uz kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot Civildienesta noteikumu III pielikuma 7. panta 1. punktu, kas nosaka *EPSO* pilnvaras, ciktāl Vispārējā tiesa neatzina *EPSO* pilnvaras pieņemt “vispārējas un abstraktas saistošās normas”.

70. Es joprojām uzskatu, ka Tiesai nav nepieciešams aplūkot šo pirmā pamata daļu. Tā kā Vispārējās tiesas pamatargumenti apstrīdēto paziņojumu atcelšanai bija atšķirīgi, es nesaskatu, kā Vispārējās tiesas izteikta nejausa apgalvojuma apstrīdēšana varētu izraisīt pārsūdzētā sprieduma atcelšanu. Līdz ar to šī pirmā pamata daļa nav pamatota.

71. Tomēr es vēlos uzsvērt – kāds šāds arguments tiktu vērtēts, būtu nepieciešama detalizētāka diskusija, lai varētu pareizi interpretēt Civildienesta noteikumu III pielikuma 7. panta 1. punktu un novērtēt vispārējo noteikumu lomu, ņemot vērā pilnvaras, kas *EPSO* piešķirtas ar šo tiesību normu.

²⁰ It īpaši skat. spriedumu, 2012. gada 13. decembris, *Expedia* (C-226/11, EU:C:2012:795, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).

²¹ Skat., piemēram, spriedumu, 2012. gada 5. septembris, Parlaments/Padome (C-355/10, EU:C:2012:516, 37. punkts un tajā minētā judikatūra). Kā norādīts iepriekš 14. zemsvītras piezīmē, šis fakts nenozīmē to, ka paziņojumi kļūst tikai par “apstiprinošiem aktiem” (iespējams tikai attiecībā uz konkrēto dalībvalsti?), jo dalībvalsts, iespējams, jau ir apstrīdējusi vispārējos noteikumus.

72. 7. panta 1. punktā ir noteikts, ka *EPSO* ir uzticēts veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu, ka Savienības ierēdņu atlases procedūrās piemēro *vienotus kritērijus*.

73. Aplūkojot tekstu un tā kontekstu un loģiku, no vienas puses, nepiekrītu Vispārējās tiesas nedaudz plašajam un kategoriskajam secinājumam pārsūdzētā sprieduma 56. punktā, ka saskaņā ar 7. panta 1. punktu *EPSO* nekad nevarētu ļaut pieņemt “vispārējas un abstraktas saistošās normas”. Ja *EPSO* ir jānodrošina, ka atlases *procedūrās*, proti, visos konkursos, piemēro vienotus kritērijus, tas nenovēršami nozīmē, ka tam ir jābūt pilnvarām pieņemt vispārējus noteikumus, ko var piemērot nākotnes konkursos, un to Komisija arī norādīja rakstveida apsvērumos.

74. Taču, no otras puses un pretēji Komisijai, es uzskatu, ka materiāltiesiskais pilnvaru apjoms, kas ar šo tiesību normu piešķirts *EPSO*, ir daudz neskaidrāks. *EPSO* neapšaubāmi var pieņemt “vispārējas un abstraktas saistošās normas” – vai atbilstoši 7. panta 1. punkta formulējumam “vienotus kritērijus” – par konkursu tehnisko organizēšanu, piemēram, perspektīvu un vispārēju lēmumu par izmantojamo pārbaužu vai jautājumu veidu, datoru (ne)izmantošanu, laiku, kas atvēlēts pārbaužu veikšanai utt.

75. Taču, vai *EPSO* šī paša iemesla dēļ var pieņemt efektīvus lēmumus par valodu režīma nākotni iestādēs? Vai tiešām var apgalvot, ka valodu izvēle konkursos, kas neapšaubāmi ietekmēs iestādēs lietotās valodas, ir vienkārši tehnisks vai organizatorisks noteikums ierēdņu atlases procedūrām, kas Civildienesta noteikumu III pielikuma 7. panta 1. punkta izpratnē ietilpst “vienotus kritērijos”?

76. Neapgalvojot, ka tāds ir nolūks, šādas iespējas pieļaušana varētu bīstami pietuvoties Regulas Nr. 1 un LESD 342. panta apiešanai, kas nosaka, ka noteikumus par valodu lietošanu iestādēs, neskarot Eiropas Savienības Tiesas statūtu noteikumus²², vienprātīgi jānosaka Padomei. Šim jautājumam piemīt arī ļoti spēcīga laika dimensija. Pat pagaidu atkāpe no valodu lietojuma, kam būtu jābūt (pareizi) lietotam konkursos, var radīt pastāvošas sekas uz turpmāko valodu līdzsvaru iestādēs. Tagadne veido nākotni, un šādi veidotā nākotne drīz sāks noteikt objektīvās iestāžu tagadējās vajadzības attiecībā uz valodām.

77. Tādējādi, pat ja tas apstrīdētu to Vispārējās tiesas nejaušo apgalvojumu, es būtu diezgan pārsteigts, ja Komisija šīs apelācijas sūdzības kontekstā patiesi vēlētos aplūkot šo nozīmīgo (konstitucionālo) jautājumu. Katrā ziņā es ieteiktu Tiesai neaplūkot šo pirmā pamata daļu, jo, ņemot vērā Komisijas prasījumu šajā apelācijas sūdzībā, šī pirmā pamata daļa ir neefektīva.

B. Otrais pamats

78. Ar otrā pamata *pirmo daļu* Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 91. un 92. punktā Vispārējā tiesa, interpretējot Civildienesta noteikumu 1.d pantu, pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā. Komisijas ieskatā, Vispārējā tiesa, balstoties uz 2012. gada 27. novembra sprieduma Itālija/Komisija 102. punktu (turpmāk tekstā – “spriedums Itālija/Komisija I”)²³, kļūdījās, kad tā apstiprināja, ka otrās valodas izvēles ierobežojums pats par sevi ir uzskatāms par diskrimināciju valodas dēļ. Komisija apgalvo, ka šis punkts attiecās uz pienākumu publicēt *Oficiālajā Vēstnesī* paziņojumus par konkursu visās oficiālajās valodās. Komisija arī apgalvo, ka Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu, kad tā pārsūdzētā sprieduma 92. punktā norādīja, ka Civildienesta noteikumu 1.d pantā ir aizliegta diskriminācija valodas dēļ. Komisija apgalvo, ka šī tiesību norma konkrētos apstākļos pieļauj atšķirību attieksmē.

79. Es uzskatu, ka otrā pamata šī daļa nav pamatota.

22 3. protokola par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem 64. pants.

23 C-566/10 P, EU:C:2012:752.

80. Pirmkārt, Vispārējās tiesas atsauce pārsūdzētā sprieduma 91. punktā uz spriedumu Itālija/Komisija I ir papildu atsauce, kas tika veikta, lai pabeigtu argumentāciju, un ko ievadīja frāze “šajā sakarā skatīt”. Šis citāts acīmredzami nebija pamats Vispārējās tiesas secinājumam šajā punktā, ka otrās valodas izvēles ierobežojums ir uzskatāms par diskrimināciju valodas dēļ. Šī secinājuma iemesli ir sniegti pirms 91. punktā minētās apstrīdētās atsauces. Šķiet, ka ar šo argumentu Komisija atkal apstrīd nejaušo atsauci, bet ne Vispārējās tiesas apgalvojuma būtiskos iemeslus.

81. Otrkārt, apgalvojot pārsūdzētā sprieduma 92. punktā, ka Civildienesta noteikumu 1.d pantā ir aizliegta diskriminācija valodas dēļ, no tā neizriet, ka Vispārējās tiesas nolūks bija izslēgt iespēju konkrētos apstākļos attaisnot šādu diskrimināciju. Proti, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 88. punktā skaidri norādīja, ka 1.d pants pieļauj nediskriminācijas principa ierobežojumus.

82. Tādēļ es uzskatu, ka pārsūdzētā sprieduma 92. punktā Vispārējā tiesa vienkārši atgādināja, ka 1.d panta vispārējais princips ir diskriminācijas aizliegums jebkāda iemesla dēļ, tostarp valodas dēļ. Taču, izlasot visu Vispārējās tiesas pamatojumu sadaļu, no šī apgalvojuma nevar secināt, ka Vispārējā tiesa uzskatīja, ka 1.d pants nepieļauj šādu diskriminācijas attaisnošanu konkrētos apstākļos.

83. Ar otrā pamata *otro daļu* Komisija apgalvo, ka pārsūdzētā sprieduma 98.–104. pants ir kļūdainais pamatojums, jo Vispārējā tiesa nevērtēja, vai vispārējie noteikumi sprieduma Itālija/Komisija I 91. punkta izpratnē ir “paziņojumi” vai “citi akti”. Komisija arī uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma pamatojums ir nepietiekams, jo Vispārējā tiesa vērtēja tikai otrās valodas izvēles pamatojumu apstrīdētajos paziņojumos, bet ne tās pamatojumu vispārējos noteikumos.

84. Es uzskatu, ka šī otrā pamata daļa arī nav pamatota.

85. Sprieduma Itālija/Komisija I 91. punktā Tiesa patiesi norādīja, ka, pirmkārt, iestādes, uz kurām attiecas konkursi saistībā ar šo lietu, nav pieņēmušas iekšējos noteikumus saskaņā ar Regulas Nr. 1 6. pantu. Tā arī piebilda, ka Komisija tāpat nav “norādījusi, ka pastāvētu *citi akti*, piemēram, *paziņojumi*, kuros būtu noteikti kritēriji otrās valodas izvēles ierobežošanai, lai piedalītos konkursos” (mans izcēlums). Visbeidzot tā norādīja, ka šajā lietā apstrīdētajos paziņojumos par konkursu “nav norādīts nekāds pamatojums, kas attaisnotu attiecīgo triju valodu izvēli”. Šis pēdējais teikums patiesībā bija Tiesas pamatojuma pamats, ciktāl tā šī sprieduma 90. punktā nosprieda, ka “noteikumos, ar kuriem tiek ierobežota otrās valodas izvēle, ir jāparedz skaidri, objektīvi un paredzami kritēriji, lai kandidāti varētu pietiekami savlaicīgi zināt, kādas ir valodu prasības, un lai varētu sagatavoties konkursiem pēc iespējas labākos apstākļos”.

86. Es tomēr nesaskatu, kā šis Tiesas specifiskais pamatojums var radīt sekas, ko Komisija tam šķietami piedēvē. Man nešķiet, ka sprieduma Itālija/Komisija I 91. punktā Tiesa ir noteikusi kādus kritērijus, uz kuru pamata būtu jāvērtē šo paziņojumu tiesiskais raksturs, un vēl jo mazāk tā apgalvoja, ka jebkāds šāds vērtējums būtu faktiski jāveic, lai “izraisītu” to, kas teikts 91. punktā. Atsauce uz “*citiem aktiem*, piemēram, *paziņojumiem*”, manuprāt, vienkārši nozīmēja to, ka iestādei jāpieņem jebkādi šādi (jebkura veida vispārēji) akti, lai kandidāti varētu savlaicīgi zināt, ko no tiem sagaidīs. Tādējādi fakts, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa nevērtēja to, vai vispārējie noteikumi ir uzskatāmi par šādiem paziņojumiem saistībā ar Tiesas apgalvojumu 91. punktā, nekādā veidā neapstrīd tās pamatojumu.

87. Komisija arī apgalvo, ka Vispārējā tiesa nevērtēja vispārējos noteikumos noteiktās otro valodu izvēles pamatojumu. Ciktāl šis arguments, kā Komisija šķietami atzīst, nepārklājas ar jautājumiem, kas saistīti ar pirmo pamatu un kas tajā risināti²⁴, pietiek konstatēt, ka pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa vērtēja pamatojumu ne tikai apstrīdētajos paziņojumos, bet arī vispārējos noteikumos (115. punkts) un vispārējās pamatnostādņēs (116. punkts).

24 Aplūkots iepriekš šo secinājumu 46.–68. punktā.

88. Lidz ar to visi Komisijas otrajā pamatā izvirzītie argumenti ir nepamatoti.

C. Trešais pamats

89. Trešais pamats attiecas uz otrās valodas izvēles ierobežojuma, konkursos ļaujot izvēlēties tikai angļu, franču vai vācu valodu, tiesiskumu. Šī pamata pirmā daļa attiecas uz Civildienesta noteikumu 27. panta interpretāciju un tā precīzu saistību ar to 28. panta f) punktu (1). Otrā un trešā daļa attiecas uz parametriem, ko Vispārējā tiesa izvēlējās, lai veiktu paziņojumu par konkursu tiesiskuma pārbaudi, un tās veiktās pārbaudes apjomu (2. apakšpunkts).

1. Trešā pamata pirmā daļa: saikne starp Civildienesta noteikumu 27. pantu un 28. panta f) punktu – vai valoda ir spēja?

90. Ar trešā pamata pirmo daļu Komisija apgalvo, ka pārsūdzētais spriedums nav spēkā, jo ir pieļauta kļūda Civildienesta noteikumu 28. panta f) punkta interpretācijā, kas iekļauta šī sprieduma 106. punktā. Šajā punktā Vispārējā tiesa norādīja, ka diskrimināciju valodas dēļ var attaisnot tikai mērķis iegūt kandidātus, kuri var sākt strādāt nekavējoties. No otras puses, Vispārējā tiesa norādīja, ka mērķis pieņemt darbā ierēdņus, kuriem ir vislabākās zināšanas, sniegums un spēja integrēties, nevarētu attaisnot šādu diskrimināciju. Tas tādēļ, ka šīs īpašības ir acīmredzami neatkarīgas no valodu zināšanām.

91. Komisija apgalvo, ka saskaņā ar Civildienesta noteikumu 28. panta f) punktu valodu zināšanas ir viens no nosacījumiem, kas jāizpilda, lai iegūtu amatu iestādēs. Tādējādi Komisija uzskata, ka šādas zināšanas ir daļa no “spēju” prasībām Civildienesta noteikumu 27. panta izpratnē.

92. Ja tam ir kāda nozīme, tekstā jēdziens “spējas”, kas izmantots 27. pantā, var tikt definēts kā “lidzeklis vai prasme kaut ko darīt”²⁵ vai kā “kompetence kādā jomā”²⁶. Šī ideja, ka “spējas” ir saistītas ar “kompetencēm” vai prasmi kaut ko “darīt”, apstiprinās arī citās Civildienesta noteikumu valodu versijās, kurās izmantoti tādi termini kā “compétence”²⁷ (franču valodā), “Befähigung”²⁸ (vācu valodā), “competenza”²⁹ (itāļu valodā), “competencia”³⁰ (spāņu valodā) vai “způsobilost”³¹ (čehu valodā).

93. 27. pantā izmantotā jēdziena “spējas” precīzu nozīmi var arī novērtēt sistemātiski, atsaucoties uz Civildienesta noteikumu 28. pantu. Civildienesta noteikumu 28. pantā paredzēti “nosacījumi”, kas jāizpilda, lai ierēdnis tiktu pieņemts darbā, tostarp nosacījums f) punktā, ka kandidāts “sniedz pierādījumu, ka viņam ir labas kādas Savienības valodas zināšanas un apmierinošas kādas citas Savienības valodas zināšanas apjomā, kādā tas vajadzīgs viņa pienākumu veikšanai”.

25 *Concise Oxford English Dictionary*, 11. izd., red. Soanes, C. un Stevenson, A., Oxford University Press, Oksforda, 2004.

26 *Merriam-Webster Dictionary* (pieejama: <https://www.merriam-webster.com>).

27 “Capacité reconnue en telle ou telle matière en raison de connaissances possédées et qui donne le droit d’en juger”: *Le petit Larousse illustré*, Larousse, Parīze, 2011.

28 “Das Befähigtsein; Eignung; Tauglichkeit; Begabung”: *Duden. Deutsches Universalwörterbuch*, 6. izd., Dudenverlag, Manheima, Leipciga, Vine, Cīrihe, 2006.

29 “L’essere competente”, savukārt, definē terminu “competente” kā “che ha la capacità, le qualità, le conoscenze, l’esperienza necessarie a fare bene qualcosa, a ben valutare, giudicare e sim.; esperto”: *Dizionario italiano Garzanti*, Garzanti Linguistica, Milāna, 2005.

30 “Pericia, aptitud o idoneidad para hacer algo o intervenir en un asunto determinado”: *Diccionario de la lengua española*, 23. izd., Real Academia Española, Espasa Libros, Barselona, 2014.

31 *Slovník spisovné češtiny*, 4. izd., Akademie, Prāga, 2009, definē “způsobilý” kā “mající k něčemu potřebné schopnosti, předpoklady”.

94. Taču 28. pantā ir dažādi elementi. Daži no šiem elementiem var tikt klasificēti kā “piemērotības nosacījumi”, piemēram, nosacījums, ka kandidāts ir kādas Savienības dalībvalsts pilsonis un bauda visas pilsonim pienākošās tiesības (a) punkts), ka ir izpildījis jebkādas militārā dienesta saistības (b) punkts) un ir fiziski spējīgs pildīt savus pienākumus (e) punkts). Savukārt pārējie elementi, šķiet, ir nosacījumi, kas saistīti ar ierēdņa “kompetencēm”, piemēram, atbilstošas rekomendācijas par piemērotību savu pienākumu veikšanai uzrādīšana (c) punkts) vai konkursu, kas balstās uz kvalifikāciju vai pārbaudēm vai gan uz kvalifikāciju, gan pārbaudēm, izturēšana (d) punkts).

95. Ņemot vērā šos dažādos elementus, es uzskatu, ka maz vai vispār nekādi skaidri secinājumi nevar tikt izdarīti no šāda sistēmiska argumenta un saiknes starp Civildienesta noteikumu 27. un 28. pantu attiecībā uz jautājumu, vai valoda būtu jākvalificē kā “zināšanas” vai kā “spējas” Civildienesta noteikumu 27. panta izpratnē.

96. Turklāt nekādus skaidrus norādījumus nevar secināt no sprieduma Itālija/Komisija I 94. punkta, kurā Tiesa uzskatīja, ka iestādēm “ir jālīdzsvaro leģitīmais mērķis, kas attaisno konkursa valodu skaita ierobežojumu, ar mērķi noteikt visspējīgākos kandidātus”³².

97. Visbeidzot ir skaidrs, ka jēdziena “spējas” izpratne attiecībā uz valodu zināšanām savā ziņā varētu būt atkarīga no konteksta, jo īpaši ņemot vērā amatu, kam izsludināts konkurss. Piemēram, tulkotāja, tulka vai jurista lingvīsta amatam valodu zināšanas vairāk saistītos ar “spēju” un “kompetences” jēdzieniem, nekā tas būtu citiem amatiem, kuros valodu prasmēm ir mazāka nozīme³³.

98. Balstoties uz izmantoto vārdu vispārējo nozīmi, man nebūtu grūti valodu zināšanas ietvert jēdzienā “spējas” Civildienesta noteikumu 27. panta izpratnē³⁴. Taču man ir mazliet grūti saprast, kādēļ šāds Vispārējās tiesas pamatojuma papildu punkts, kas atrodams pārsūdzētā sprieduma 106. punktā, būtu nozīmīgs šajā apelācijas sūdzībā. Manuprāt, pat ja Tiesa būtu secinājusi, ka valodas zināšanas saskaņā ar 28. panta f) punktu var tikt klasificētas kā “spējas” Civildienesta noteikumu 27. panta izpratnē, tas joprojām nekādā gadījumā neizraisītu pārsūdzētā sprieduma atcelšanu³⁵.

99. Apstrīdētie paziņojumi tika atcelti būtībā tādēļ, ka nebija pietiekama pamatojuma otro valodu izvēles ierobežojumam. Taču pārsūdzētā sprieduma 106. punkts neattiecas uz šo jautājumu. Tādēļ trešā pamata pirmā daļa šķiet neefektīva.

2. Trešā pamata otrā un trešā daļa: paziņojumu par konkursu tiesiskuma pārbaudes apjoms un intensitāte

100. Ar trešā pamata otro daļu Komisija apstrīd parametrus vai kritērijus, ko Vispārējā tiesa izmantoja pārsūdzētā sprieduma 107.–117. punktā, lai pārbaudītu paziņojumu par konkursu tiesiskumu. Tā apgalvo, ka sprieduma pamatā ir kļūdaina EPSO rīcības brīvības, nosakot spēju kritērijus, kuri kandidātiem ir jāizpilda, interpretācija. Komisija norāda, ka sprieduma Itālija/Komisija I 90. punktā Tiesa tikai norādīja, ka “noteikumos, ar kuriem tiek ierobežota otrās valodas izvēle, ir jāparedz skaidri,

32 Man šķiet, ka ar frāzi “visspējīgākie kandidāti” atbilstoši pamatojuma būtībai drīzāk ir domāti “kandidāti, kuriem ir vislabākās zināšanas”, jo citās sprieduma valodu versijās Tiesa izmantoja tādu pašu formulējumu, kas atrodams Civildienesta noteikumu 27. pantā atbilstošās valodas versijā (piemēram, “ayant les plus hautes qualités de compétence” spriedumā franču valodā vai “dotati delle più alte qualità di competenza” itāļu valodā, kas bija tiesvedības valoda).

33 Šajā ziņā skat. spriedumu, 2015. gada 17. decembris, Itālija/Komisija (T-510/13, nav publicēts, EU:T:2015:1001, 102. punkts).

34 Pat ja valodas zināšanas var tikt uzskatītas par spēju, kas jāvērtē tad, kad ierēdnis tiek apstiprināts amatā, tā, protams, nav *vienīgā* spēja, kura tajā laikā ir jāvērtē. To pierāda Civildienesta noteikumu 45. panta 2. punkts, saskaņā ar kuru pirms ierēdņu pirmā paaugstinājuma amatā ierēdņiem nepieciešams pierādīt spējas strādāt kādā trešajā valodā. Līdz ar to valodu zināšanas ir spējas, ko var apgūt. Taču tas pats par sevi neizslēdz iespēju konkursa ietvaros vērtēt valodas: kā Tiesa norādīja sprieduma Itālija/Komisija I 97. punktā, “iestādēm [...] ir jālīdzsvaro leģitīmais mērķis, ar ko ir attaisnots konkursa valodu skaita ierobežojums, un darbā pieņemto ierēdņu iespējas iestādēs apgūt dienesta vajadzībām vajadzīgās valodas” (mans izcēlums).

35 Manuprāt, galvenais jautājums, kas saistīts ar Vispārējās tiesas sprieduma 106. punktu, būtu drīzāk par to, kāds (kāda veida objektīvs un saprātīgs) pamatojums var patiesi tikt izmantots, lai noteiktu valodu ierobežojumu konkursu noteikumos, kā arī sistēmiskā saikne starp Civildienesta noteikumu 27. pantu un 1.d panta 6. punktu. Taču šajā apelācijas sūdzībā šie jautājumi nav izvirzīti.

objektīvi un paredzami kritēriji, lai kandidāti varētu pietiekami savlaicīgi zināt, kādas ir valodu prasības, un lai varētu sagatavoties konkursiem pēc iespējas labākos apstākļos” (mans izcēlums). Taču tas neattaisnotu Vispārējās tiesas secinājumu pārsūdzētā sprieduma 152. punktā tādā ziņā, ka *EPSO* būtu bijis jāuzrāda “konkrēti un pārbaudāmi” elementi.

101. Ar trešā pamata trešo daļu Komisija arī kritizē Vispārējās tiesas veiktās pārbaudes apjomu pārsūdzētā sprieduma 120.–144. punktā. Tā uzskata, ka Vispārējā tiesa pārsniedza tās veiktās tiesiskuma pārbaudes robežas un aizstāja administrāciju, kad tā vērtēja Komisijas sniegtos datus un secināja, ka šie dati nespēja pamatot argumentus, kas attaisnoja otrās valodas ierobežojumu.

102. Komisija gan otrajā, gan trešajā trešā pamata daļā būtībā apgalvo, ka Vispārējā tiesa pārsniedza tās veiktās tiesiskuma pārbaudes robežas un šī paša iemesla dēļ neņēma vērā lielo ricības brīvību, ko *EPSO* bauda, kad iestāžu vārdā nosaka (valodu) spēju kritērijus, kas kandidātiem jāizpilda.

103. Es tam nepiekrītu.

104. Vispirms ir jānorāda, ka lietas izskatīšana pirmajā instancē Eiropas Savienības tiesās ir *pilnīga* tiesas pārbaude. Proti, no pastāvīgās judikatūras izriet, ka LESD 263. punktā paredzētā likumības pārbaude ietver gan tiesību, gan faktu pārbaudi, un tas nozīmē, ka kompetentajai Eiropas Savienības tiesai tostarp ir pilnvaras izvērtēt pierādījumus³⁶. Līdz ar to Vispārējā tiesa var izvērtēt visus faktus, ko iestāde ir sniegusi tās lēmuma pieņemšanā.

105. Ir arī jāuzsver, ka lielākā daļa iemeslu, kas attiecas uz apstrīdētajos paziņojumos un vispārējos noteikumos ietvertajiem otrās valodas ierobežojumiem, proti, tie pamatojuma elementi, ko *EPSO* izvēlējusies un sniegusi, lai pamatotu tās lēmumu, ir *uz faktiem balstīti priekšlikumi*.

106. Citu elementu starpā apstrīdētie paziņojumi norāda uz to³⁷ ilgstošas prakses esamību, proti, ka “angļu, franču un vācu valoda joprojām ir visbiežāk lietotās valodas, ko nosaka ilgstošā to lietošanas prakse ES iestāžu iekšējā saziņā un dienesta vajadzības saistībā ar ārējo saziņu un dokumentu apstrādi”. Turklāt viņi piebilst, ka tās ir “visizplatītākās otrās valodas Eiropas Savienībā, un tās kā otrās valodas mācās visvairāk cilvēku”. Saskaņā ar paziņojumiem to valodu ierobežošana, kas izmantojamas pārbaudījumos vērtēšanas centros, kad tiek vērtētas konkrētas kompetences, ļauj “izvērtēt, vai kandidāti spēj nekavējoties sākt darbu vidē, kas visnotaļ atbilst reālajai situācijai, kādā tiem būs jāstrādā”.

107. Gan vispārējie noteikumi, gan tiem pievienotās vispārējās pamatnostādnes lielākoties izvirza ļoti līdzīgus pamatojumus, kas arī ir faktiska rakstura. Turklāt vispārējās pamatnostādnes turpmāk izklāsta elementus, piemēram, apgalvo, ka angļu, franču un vācu valoda ir parasti lietota “iestāžu locekļu sanāksmēs”. Tajās apgalvots, ka faktu, ka “šīs valodas arī visbiežāk lieto gan iekšējai, gan ārējai saziņai [...] apliecina arī statistikas dati par iestāžu tulkošanas dienestu tulkoto tekstu avotvalodām”. Valodu izvēles “pamatā [...] ir attiecīgo pārbaudījumu raksturs”, kas ir “uz kompetenču vērtējumu pamatotas novērtēšanas metodes”. Vispārējās pamatnostādnes arī norāda, ka šīs trīs valodas tiek visbiežāk apgūtas kā svešvalodas, un “iedzīvotāji uzskata, ka tās apgūt ir vislietderīgāk”. Visbeidzot tajās ir pieminēta arī statistika, saskaņā ar kuru kandidāti šīs valodas visbiežāk izvēlējas kā otrās valodas konkursos, kas notika 2005. un arī 2010. gadā.

³⁶ Skat., piemēram, spriedumu, 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 53. punkts un tajā minētā judikatūra); skat. arī spriedumus, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 67. punkts) un 2012. gada 6. novembris, *Otis* u.c. (C-199/11, EU:C:2012:684, 63. punkts).

³⁷ Lai aplūkotu visu paziņojuma par vispārējo konkursu pamatojuma tekstu, skat. šo secinājumu 24. punktu. Paziņojuma par konkursu datu aizsardzības jomā ekvivalentā daļa ir izteikta lielākoties identiski.

108. Visi šie apgalvojumi būtībā ir uz faktiem balstīti priekšlikumi, kas, protams, var būt un, ja norādīti kā iemesli konkrētam administratīvam lēmumam, tiem jābūt tiesiski pārbaudāmiem, ja tie tiek apstrīdēti Eiropas Savienības tiesās. Tādēļ es uzskatu, ka Vispārējā tiesa nepieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, kad tā izvērtēja šos uz faktiem balstītos priekšlikumus, kas ietverti apstrīdētajos paziņojumos, vispārējos noteikumos un vispārējās pamatnostādņēs.

109. Tāpat Vispārējā tiesa nepieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, kad tā pārbaudīja Komisijas sniegtos turpmākos pierādījumus tiesvedības gaitā pirmās instances tiesā, atkal jau uz faktiem balstītu priekšlikumu veidā. Ar šiem papildu apgalvojumiem Komisija norādīja, ka angļu, franču un vācu valoda ir: i) trīs galvenās Savienības iestāžu apspriežu valodas; ii) valodas, kurās Tulkošanas vispārējā direkcija tulko gandrīz visus dokumentus; iii) valodas, kurās visvairāk runā tās ierēdņi un darbinieki, un iv) valodas, kuras kā svešvalodas ir visvairāk apgūtās un kurās visvairāk runā Savienības dalībvalstīs. Šādu uz faktiem balstītu priekšlikumu vērtēšana, ņemot vērā pušu sniegtos pierādījumus, ir tieši tas, ko Eiropas Savienības tiesām pirmās instances tiesvedībā ir jādara³⁸.

110. Manuprāt, jēdziena “rīcības brīvība” izpratnē Komisija apvieno divas dažādas lietas: tas, ka iestāde var likumības robežās izvēlēties, ko tā vēlas, kā tā vēlas to sasniegt un uz kādiem iemesliem tā vēlas pēc tam publiski atsaukties un ko apgalvot šādā lēmumā, nepavisam nenozīmē to, ka, kolīdz izvēles ir veiktas, norādītie iemesli nevar tikt pārbaudīti.

111. Atbilstoši Tiesas pastāvīgajai judikatūrai (plaša) rīcības brīvība ir saistīta ar konkrētu rīcības brīvību faktu novērtēšanā un sekās, kurām jāizriet no šiem faktiem, jo īpaši tādiem, kas ir ļoti tehniski vai politiski³⁹. Taču, kā Tiesa ir apstiprinājusi attiecībā uz būtiskām tiesību jomām, piemēram, konkurences tiesībām⁴⁰, valsts atbalstiem⁴¹ vai kopējo ārpolitiku un drošības politiku⁴², fakts, ka administrācijai ir rīcības brīvība, neaizsargā uz faktiem balstītus priekšlikumus un apgalvojumus, kas sniegti, pieņemot lēmumu šajās jomās, no iespējamās tiesiskuma pārbaudes, jo īpaši no vērtējuma, vai fakti, uz kuriem ir balstījies apstrīdētais lēmums, ir precīzi atspoguļoti un ļauj izdarīt tādu secinājumu. Visbeidzot ir arī citas jomas, piemēram, transports⁴³ vai lauksaimniecība⁴⁴, kurās atzītā plašāka rīcības brīvība patiesi varētu nozīmēt to, ka pārbaudes apjoms iespējams būtu mazāks. Šajās jomās Savienības tiesnesis tikai pārbauda, vai šādas rīcības brīvības izmantošana ietver acīmredzamu kļūdu vai ir uzskatāma par pilnvaru pārsniegšanu, vai arī iestāde ir skaidri pārsniegusi tās rīcības brīvību. Taču pat šajos gadījumos pārbaude nekādā ziņā nav izslēgta.

112. Kopumā administrācijas rīcības brīvība šajā lietā, protams, iekļāva izvēli, vai un kā varētu ierobežot otrās valodas izvēli konkursos. Tā iekļāva arī iespēju izvēlēties argumentu veidus, uz ko atsaukties saistībā ar šo iespējamo ierobežojumu veidu⁴⁵. Taču, tā kā EPSO nolēma pamatot konkrētu otro valodu izvēli ar uz faktiem balstītiem priekšlikumiem par to, kā šīs valodas ir lietotas līdz šim un tiek lietotas šobrīd Eiropā gan iestādēs, gan ārpus tām, šādi apgalvojumi, kas minēti paziņojumos,

38 Kā Tiesa norāda 2014. gada 10. jūlija spriedumā, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 56. punkts un tajā minētā judikatūra), “Savienības tiesai ir jāveic tiesiskuma pārbaude, pamatojoties uz elementiem, kādus ir iesniedzis prasītājs, lai pamatotu izvirzītos pamatus, un tā nedrīkst atsaukties uz Komisijas rīcības brīvību attiecībā uz šo elementu novērtēšanu, lai atteiktos veikt detalizētu faktisko un tiesību elementu pārbaudi”.

39 Skat., piemēram, ģenerāladvokāta F. Ležē [P. Léger] secinājumus lietā *Rica Foods*/Komisija (C-40/03 P, EU:C:2005:93, 45.–49. punkts).

40 Skat. spriedumu, 2005. gada 15. februāris, *Komisija/Tetra Laval* (C-12/03 P, EU:C:2005:87, 39. punkts); skat. arī spriedumus, 2011. gada 8. decembris, *Chalkor*/Komisija (C-386/10 P, EU:C:2011:815, 54. punkts) un 2014. gada 10. jūlijs, *Telefónica* un *Telefónica de España*/Komisija (C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 54. punkts).

41 Piemēram, spriedums, 2003. gada 8. maijs, Itālija un *SIM 2 Multimedia*/Komisija (C-328/99 un C-399/00, EU:C:2003:252, 39. punkts).

42 Piemēram, spriedums, 2015. gada 21. aprīlis, *Anbouba*/Padome (C-605/13 P, EU:C:2015:248, 41. un 45. punkts).

43 Piemēram, spriedums, 1991. gada 16. aprīlis, *Schiocchet*/Komisija (C-354/89, EU:C:1991:149, 14. punkts).

44 Skat., piemēram, spriedumu, 2001. gada 22. novembris, *Niederlande*/Padome (C-301/97, EU:C:2001:621, 74. punkts un tajā minētā judikatūra).

45 Varētu vēlreiz atgādināt, ka Tiesa spriedumā *Itālija*/Komisija I (iepriekš 85. punkts) noteica prasību, ka jāparedz skaidri, objektīvi un paredzami kritēriji, ko kandidāti varētu savlaicīgi zināt. Netika noteikts nekas saistībā ar to, kādi argumenti var tikt lietoti šādu kritēriju noteikšanai.

vispārējos noteikumos un vispārējās pamatnostādņēs, kļuva par pilnībā pārbaudāmiem Eiropas Savienības tiesās. Veicot šo pārbaudi, Vispārējā tiesa nekādā veidā neaizstāja savu vērtējumu ar administrācijas vērtējumu: tā vienkārši pārskatīja argumentus, ko administrācija sniedza šim vērtējumam.

113. Vēlos uzsvērt, ka tas nebūt nenozīmē to, ka es piekrītu visam, ko Vispārējā tiesa atzina, kad tā pamatīgi un izsmeloši vērtēja Komisijas sniegtos argumentus. Galu galā tas arī nav nepieciešams, jo faktu izvērtēšana ir pirmās instances tiesas uzdevums⁴⁶. Taču es piekrītu lietas vispārējam iznākumam, proti, ka apstrīdētie paziņojumi tika atcelti.

114. Var arī piebilst, ka tāds pats iznākums tiktu sasniegts arī tad, ja tiktu veikta mazāka apjoma pārbaude, kā to ierosināja Komisija (*quod non*). Nevar noliegt, ka EPSO izvirzītie individuālie priekšlikumi, ņemti kopā, vienkārši iet dažādos virzienos. Tādējādi tie ir pretrunā precīzai otrās valodas izvēles ierobežošanai konkursos, nosakot, ka var izmantot angļu, franču un vācu valodu, taču uz faktiem balstītos apgalvojumos vienmēr norāde ir tieši uz šīm trim valodām. Daži no šiem argumentiem attaisno vienas valodas izvēli (angļu valodas), savukārt citi attaisno vairāku valodu izvēli, bet ne vienmēr izvēlas vienas un tās pašas valodas.

115. Līdz ar to es uzskatu, ka Vispārējā tiesa nepārsniedza tās veiktās tiesiskuma pārbaudes robežas, kad tā novērtēja uz faktiem balstītos priekšlikumus un pierādījumus, kas sniegti to pamatojumam. Tādēļ trešā pamata otrā un trešā daļa nav pamatota.

D. Ceturtais pamats: valodu, ko izmanto saziņai starp kandidātiem un EPSO, ierobežošana – saikne starp Regulu Nr. 1 un Civildienesta noteikumiem

116. Ar ceturto pamatu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot Regulas Nr. 1 2. pantu par jautājumu, vai valodu, ko izmanto saziņai starp kandidātiem un EPSO, ierobežošana uzskatāma par diskrimināciju. Komisija pārsūdzētā sprieduma 183.–185. punktā kritizē sprieduma Itālija/Komisija I interpretāciju. Konkrētāk, Komisija uzskata, ka Tiesai no sprieduma Itālija/Komisija I 68. un 69. punkta nevajadzēja secināt, ka Regula Nr. 1 ir piemērojama kandidātiem. Komisija apgalvo, ka tie punkti attiecās uz pienākumu publicēt *Oficiālajā Vēstnesī* paziņojumus par konkursu visās oficiālajās valodās. Šajā lietā būtu piemērojams Civildienesta noteikumu 1.d pants, un tas arī būtu par tiesisko pamatu valodu, ko izmanto saziņai starp kandidātiem un EPSO, ierobežošanai.

117. Tādējādi šis pamats būtībā izvirza jautājumu, vai Civildienesta noteikumi attiecas uz konkursa kandidātiem un, ja attiecas, tad no kura brīža. Lai rastu atbildi uz šo jautājumu, tomēr vispirms ir jāatbild uz vispārēju jautājumu: kāda ir saikne starp Regulu Nr. 1 un Civildienesta noteikumiem?

118. Šajā daļā es sākumā vērtēšu pušu sniegtos argumentus saistībā ar katras regulas piemērojamību konkursu kandidātiem (1), un tad es skaidrošu, kā, manuprāt, būtu jāinterpretē sprieduma Itālija/Komisija I 68. un 69. punkts (2). Pēc tam es pievērsīšos Civildienesta noteikumu piemērošanas jomai (3) un ierosināšu tos piemērot kandidātiem, kad tie iesniedz pieteikumu konkrētam konkursam (4). Tomēr Regula Nr. 1 kā vispārējais tiesiskais regulējums attiecībā uz valodām saglabā sava veida lomu konkursos un arī vēlāk (5). Šie apsvērumi liek secināt, ka Komisijas ceturtais pamats ir pamatots. Tomēr, tā kā šis fakts nemaina Vispārējās tiesas skatītās lietas iznākumu, es ierosinātu Tiesai aizstāt Vispārējās tiesas pamatojumu (ceturta apelācijas pamata ietvaros) (6).

⁴⁶ Šī Tiesa ir atkārtoti nospriedusi, ka, tā kā apelācijas sūdzība attiecas tikai uz tiesību jautājumiem, vienīgi Vispārējās tiesas kompetencē ir konstatēt un novērtēt atbilstošos faktus, kā arī izvērtēt pierādījumus. Tātad šo faktu un šo pierādījumu novērtējums, izņemot to sagrozišanas gadījumus, nav tiesību jautājums, kas pats par sevi būtu pakļauts kontrolei Tiesā apelācijas tiesvedībā: skat., piemēram, spriedumus, 2005. gada 28. jūnijs, *Dansk Rørindustri* u.c./Komisija (C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P, EU:C:2005:408, 177. punkts) un 2018. gada 28. februāris, *mobile.de/EUIPO* (C-418/16 P, EU:C:2018:128, 65. punkts).

1. Pušu argumenti par noteikumiem, kas piemērojami kandidātiem

119. Komisija tiesas sēdē apgalvoja, ka brīdī, kad paziņojumi par konkursu tika publicēti *Oficiālajā Vēstnesī*, Regula Nr. 1 un Civildienesta noteikumi bija piemērojami *vienlaicīgi*. To pamatotu tas, ka, no vienas puses, Civildienesta noteikumi norāda, ka paziņojumi par atklātu konkursu jāpublicē *Oficiālajā Vēstnesī*, un, no otras puses, Regulā Nr. 1 ir paredzēts, ka *Oficiālais Vēstnesis* ir jāpublicē (visās) oficiālajās valodās. Turklāt Komisija arī norādīja, ka, kandidātam iesniedzot pieteikumu, Regula Nr. 1 vairs neattiektos uz kandidātu, un kandidātiem piemērojami būtu tikai Civildienesta noteikumi.

120. Turpretim Itālijas Republika un Spānijas Karaliste apgalvoja, ka konkursus reglamentē tikai Regula Nr. 1. Civildienesta noteikumi kļūtu piemērojami vēlāk pušu neprecizētā laikā, taču katrā ziņā tie nebūtu piemērojami kandidātiem, kas pakļauti tikai Regulai Nr. 1. Tādējādi es loģiski secinātu, ka saskaņā ar šo nostāju Regulai Nr. 1 jāreglamentē visa atlases procedūra un Civildienesta noteikumi kļūtu piemērojami tikai tad, kad ierēdnis uzsāktu pildīt amata pienākumus.

2. Spriedums Itālija/Komisija I

121. Ņemot vērā Komisijas izvirzītos argumentus šī pamata pamatojumam, vispirms ir būtiski precizēt Tiesas apsvērumu nozīmi un piemērošanas jomu sprieduma Itālija/Komisija I 68. un 69. punktā. Tiesa 68. punktā norādīja, ka gadījumā, ja nav pieņemti konkrēti noteikumi, jo īpaši saskaņā ar Regulas Nr. 1 6. pantu, nav dokumenta, kurš ļautu “secināt, ka attiecības starp [...] iestādēm un to ierēdņiem un darbiniekiem ir pilnībā izslēgtas no Regulas Nr. 1 piemērošanas jomas”. Tiesa 69. punktā norādīja, ka “*a fortiori* tas pats attiecas uz attiecībām starp iestādēm un atklāto konkursu kandidātiem, kuri parasti nav nedz ierēdņi, nedz darbinieki”.

122. Lai novērtētu šo apgalvojumu, jo īpaši 69. punkta, nozīmi un apjomu, ir svarīgi iekļaut tos attiecīgajā Tiesas pamatojuma sadaļā, kurā tie tika veikti. Spriedumā Itālija/Komisija I Komisija vērtēja pienākumu *publicēt* paziņojumus par konkursu tādas lietas kontekstā, kurā apstrīdētie paziņojumi tika pilnībā publicēti tikai *Oficiālā Vēstneša* angļu, franču un vācu valodas versijā. Tādējādi Tiesas apgalvojums attiecībā uz Regulas Nr. 1 piemērojamību atklāto konkursu kandidātiem tika izteikts saistībā ar pienākumu publicēt paziņojumus par konkursu, bet ne par otrās valodas izvēli, kas tika aplūkota citā sprieduma daļā (79. un nākamajos punktos).

123. Turklāt šī tiesību jautājuma pamatarguments, manuprāt, nebija minēts arī sprieduma 69. punktā, un tas bija par atklāto konkursu kandidātu iekļaušanu Regulas Nr. 1 piemērošanas jomā. Tā vietā izšķirošais secinājums Tiesas secinājumiem attiecībā uz pienākumu publicēt paziņojumus par konkursu *Oficiālajā Vēstnesī* (saskaņā ar Civildienesta noteikumu III pielikuma 1. panta 2. punktu) visās oficiālajās valodās (kā to paredz Regulas Nr. 1 5. pants) bija iekļauts sprieduma 70. un 71. punktā.

124. Tā rezultātā no sprieduma Itālija/Komisija I izriet, ka paziņojumi par konkursu ir jāpublicē visās oficiālajās valodās. Ir arī skaidrs, ka tieši tajā brīdī un attiecībā uz publicēšanu *Oficiālajā Vēstnesī* piemērojama ir Regula Nr. 1. Taču, manuprāt, šis spriedums nesniedza atbildi uz jautājumu, vai konkursu kandidātiem ir vai nav piemērojami Civildienesta noteikumi.

3. Vai Civildienesta noteikumi attiecas uz kandidātiem?

125. Lai saprastu attiecības starp Regulu Nr. 1 un Civildienesta noteikumiem, vispirms ir jāanalizē abu aktu piemērošanas joma.

126. Ir pilnīgi skaidrs, ka Regula Nr. 1 ir vispārējais režīms, kas ietver noklusējuma noteikumus par valodu lietojumu Eiropas Savienības iestādēs. Ja vien un līdz brīdim, kad no tiem skaidri neatkāpjas, šis režīms paliek piemērojams.

127. Savukārt Civildienesta noteikumu piemērošanas joma nav tik skaidra.

128. No vienas puses, ir Civildienesta noteikumu 1. pants, kas, skatīts atsevišķi, varētu sniegt skaidru atbildi. Tajā ir noteikts, ka Civildienesta noteikumi “ir jāpiemēro visiem Savienības ierēdņiem”. Savukārt 1.a panta 1. punkts definē, ka “Savienības ierēdnis” ir “jebkura persona, kura[...] ir iecelta kādas Savienības iestādes štata pastāvīgā amatā”.

129. No otras puses, citi Civildienesta noteikumu noteikumi, kā arī vairāki sistēmiski apsvērumi, šķiet, izraisa citādu, šķietami niansētāku secinājumu.

130. Pirmkārt, ir pietiekami daudz tekstuāla un sistēmiska atbalsta priekšlikumam, ka Civildienesta noteikumi *ratione materiae* ir piemērojami atlases procesam. Civildienesta noteikumos ir (vesela) nodaļa ar nosaukumu “Iecelšana amatā”, proti, III sadaļas 1. nodaļa, kas sastāv no 27.–34. panta. Šī nodaļa ne tikai reglamentē atlases procesa pēdējo posmu, proti, administratīvo procedūru, ar kuru ierēdni *ieceļ* konkrētā amatā kādā iestādē, bet arī 30. pantā nosaka, ka iecelējinstītūcija *ieceļ atlases komisiju* katram konkursam. Civildienesta noteikumu III pielikums ir “Konkursi”, un tajā ir visaptverošs noteikumu kopums par šo jautājumu. Šie noteikumi paredz izraudzīties institūciju, kuras pienākums būtu sagatavot paziņojumu par konkursu, sagatavot paziņojuma par konkursu saturu vai publicēt paziņojumus par konkursu *Oficiālajā Vēstnesī* (1. pants); kandidātu pienākumus, iesniegt pieteikumu (2. pants); atlases komisiju sastāvu (3. pants); procedūru, kas atlases komisijām jāievēro, lai izveidotu piemērotu kandidātu sarakstu (5. pants) utt.

131. Otrkārt, attiecībā uz tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, Civildienesta noteikumi, šķiet, ir piemērojami kandidātiem. Lai arī ko šāds (paš)vērtējums nozīmētu, kandidātiem ir tiesības saskaņā ar Civildienesta noteikumiem adresēt EPSO kā iecelējinstītūcijas direktoram administratīvu sūdzību⁴⁷. Turklāt saskaņā ar LESD 270. pantu (kas nosaka, ka, “ievērojot ierobežojumus un nosacījumus, ko paredz Civildienesta noteikumi, [...] Eiropas Savienības Tiesas jurisdikcijā ir visas domstarpības starp Savienību un tās darbiniekiem”) un Civildienesta noteikumu 91. pantu kandidātiem ir arī tiesības iesniegt apelācijas sūdzību ES tiesās⁴⁸. Ciktāl Civildienesta noteikumi pieļauj, ka šīs sūdzības un apelācijas sūdzības iesniedz “jebkura persona, kas norādīta [Civildienesta] noteikumos”, šķiet saprātīgi secināt, ka kandidāti ietilpst Civildienesta noteikumu piemērošanas jomā.

132. Treškārt un, iespējams, vissvarīgāk, šīs Tiesas judikatūra atzīst, ka Civildienesta noteikumi neattiecas tikai uz Eiropas Savienības ierēdņiem, un tāpat neattiecas tikai uz institūciju un citu struktūru personālu. Piemēram, saistībā ar “jebkuru personu, kas norādīta [Civildienesta] noteikumos”, to 90. un 91. panta izpratnē Tiesa norādīja, ka šīs tiesību normas “neļauj pašas par sevi nošķirt prasības atkarībā no tā, vai prasību ir cēlis ierēdnis vai jebkura cita persona”, un secināja, ka “Civildienesta tiesai ir kompetence *ratione personae* lemt ne tikai par ierēdņu celtām prasībām, bet arī par jebkuras citas personas, kas norādīta šajos noteikumos, celtām prasībām”⁴⁹.

47 Skat. vispārējo noteikumu 3.4.4.1. punktu, kas attiecas uz Civildienesta noteikumu 90. panta 2. punktu, lai gan šķiet, ka tas būtu jālasa kopā ar 90.c pantu, ciktāl EPSO ir starpiestāžu struktūra, kurai vairākas iestādes ir uzticējušas īstenot dažas no iecelējinstītūcijai piešķirtajām pilnvarām Civildienesta noteikumu 2. panta 2. punkta izpratnē. Skat. arī Lēmuma 2002/620 4. pantu, kurā paredzēts, ka lūgumus un sūdzības attiecībā uz to pilnvaru īstenošanu, kas piešķirtas EPSO, saskaņā ar Civildienesta noteikumu 91.a pantu jāiesniedz EPSO. Es uzskatu, ka precīzāk būtu atsaukties uz 90.c, nevis 91.a pantu, jo 90.c pants attiecas uz “lūgumiem un sūdzībām”, bet 91.a pants uz “apelācijām” (ES tiesās).

48 Skat. vispārējo noteikumu 3.4.4.2. punktu. Attiecībā uz nesenāku konkursu skat. 2018. gada paziņojuma par vispārējo konkursu II pielikuma 4.3.2. punktu.

49 Spriedums, 2015. gada 10. septembris, *Livio Missir Mamachi di Lusignano*/Komisija (pārskatīšana) (C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, 33. punkts). Šajā lietā Tiesa atsaucās uz Civildienesta noteikumu 73. panta 2. punkta a) apakšpunktu, kas skaidri norāda ierēdņa “pēctečus” un “augšupējos radniekus”, lai attaisnotu Civildienesta tiesas kompetenci *ratione personae*, lemjot par jautājumu, vai mirušā ierēdņa tēvam un bērniem bija tiesības uz pabalstiem, kas garantēti Civildienesta noteikumu 73. pantā. Skat. arī spriedumu, 2013. gada 16. maijs, *de Pretis Cagnodo* un *Trampuz de Pretis Cagnodo*/Komisija (F-104/10, EU:F:2013:64, 51. punkts).

133. Līdzīgā, bet nu jau institucionāli novecojušā garā⁵⁰ Tiesas judikatūra par Civildienesta tiesas kompetenci *ratione personae* ir aizvien noderīga, ciktāl tā atzīst, ka konkursu kandidāti var iesniegt apelācijas sūdzības Vispārējā tiesā, pamatojoties uz LESD 270. panta un Civildienesta noteikumu 90. un 91. panta normām⁵¹, nevis izmantojot citas, vispārējas normas, kā, piemēram, LESD 263. vai 268. pantu.

134. Kopumā, no vienas puses, ir diezgan izolētais apgalvojums Civildienesta noteikumu 1. pantā un, no otras puses, būtiskie argumenti sistēmas iekšienē, kas atsaucas uz to pašu Civildienesta noteikumu citām tiesību normām, kuras nosaka kaut ko citādu apvienojumā ar plašākiem sistēmiskiem apsvērumiem.

135. Ņemot vērā šo kontekstu, es varu tikai secināt, ka Civildienesta noteikumi ir piemērojami konkursu kandidātiem, protams, ciktāl tie satur normas, kuras būtībā var piemērot šo kandidātu situācijai.

4. No kura brīža?

136. Tas, protams, izvirza jautājumu, kad tieši Civildienesta noteikumi kļūst piemērojami konkursu kandidātiem. Ir divi laiki, kas veido loģiskos “ārējos punktus”: no vienas puses, tas nevar būt, pirms paziņojums par konkursu ir publicēts. No otras puses, vēlākais tam ir jābūt tad, kad ierēdnis tiek iecelts amatā atbilstoši tam, kā norādīts Civildienesta noteikumos.

137. Es uzskatu, ka saistībā ar Civildienesta noteikumu attiecīgo normu iespējamo piemērojamību būtisks ir brīdis, kad konkrēts kandidāts ar savu rīcību nošķir sevi no sabiedrības un uzsāk pieteikšanās procesu. Tādējādi kandidāts arī tiek iekļauts Civildienesta noteikumu piemērošanas jomā. Runājot metaforās, persona kļūst par kandidātu, jo izkāpj no sabiedrības un ienāk konkursu “tuneļa” vienā galā, cerot iznākt pa otru galu jau kā amatā iecelts ierēdnis. Kā skaidrots iepriekšējā daļā, Civildienesta noteikumi un arī citas ES tiesību normas skaidri nosaka, ka tās ir piemērojamas “tunelī” un “tunelī”, ko sauc par “atlases procesu”.

138. Sabiedrības loceklis kļūst par kandidātu brīdī, kad viņš iesniedz pieteikumu uz konkrētu konkursu, tādējādi skaidri un nepārprotami izrādot savu nodomu piedalīties konkursā un tikt uzskatītam par kandidātu. Pieteikums tiek uzskatīts par iesniegtu, kad kandidāts to ir apstiprinājis, jo no tā brīža viņš izmaiņas tajā izdarīt vairs nevarēs⁵².

139. Šis brīdis šķiet vissaprātīgākais, un to arī apstiprina divas Civildienesta noteikumu III pielikuma normas. Pirmkārt, Civildienesta noteikumu III pielikuma 2. pantā ir noteikts, ka “kandidāti aizpilda iecelēj institūcijas noteikto veidlapu. Kandidātiem var lūgt iesniegt papildu dokumentus vai informāciju.” Šī norma līdz ar to attiecas uz veidlapu, kas iespējamajiem kandidātiem jāaizpilda, lai iesniegtu viņu pieteikumu. Otrkārt, Civildienesta noteikumu III pielikuma 4. pantā ir noteikts, ka “iecelēj institūcija izveido to kandidātu sarakstu, kuri atbilst Civildienesta noteikumu 28. panta a), b) un c) apakšpunktā noteiktajiem nosacījumiem, un kopā ar kandidātu lietām to nosūta Atlases komisijas priekšsēdētājam”. Līdz ar to konkursa kandidāts, kurš jau ir iesniedzis un apstiprinājis pieteikumu (bet kuru atlases komisija vēl nav izvērtējusi), var patiesi šīs Tiesas judikatūras izpratnē tikt uzskatīts par “[Civildienesta noteikumos] minēto personu” un tādējādi par personu, kurai piemērojami Civildienesta noteikumi.

50 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2016/1192 (2016. gada 6. jūlijs) par to, lai Vispārējai tiesai nodotu kompetenci pirmajā instancē izskatīt domstarpības starp Eiropas Savienību un tās darbiniekiem (OV 2016, L 200, 137. lpp.).

51 2015. gada 10. septembra spriedumā *Livio Missir Mamachi di Lusignano*/Komisija (pārskatīšana) (C-417/14 RX-II, EU:C:2015:588, 30. punkts) Tiesa norādīja, ka Civildienesta noteikumu 90. un 91. pants īsteno LESD 270. pantu.

52 Skat. vispārējo noteikumu 2.1.6. punktu. Attiecībā uz nesenāku konkursu skat. 2018. gada paziņojuma par vispārējo konkursu sadaļu “Kā mani izvēlēsies”.

140. Secinājums, ka, iesniedzot un apstiprinot savu pieteikumu konkrētam konkursam, kandidātam kļūst piemērojami Civildienesta noteikumi, šķiet saprātīgs arī, ņemot vērā šādus atlases procedūras posmus un, *a fortiori*, valodas, kas tiks izmantotas tad, kad kandidāts būs iecelts amatā. Es neuzskatu, ka būtu loģiski nošķirt visā atlases procesā lietojamās valodas no valodām, kas tiks izmantotas vēlāk, kad kandidāts būs veiksmīgi izturējis konkursu⁵³. Tā tas būtu tikai gadījumā, ja saskaņā ar Civildienesta noteikumu 1.d panta 6. punktu (vai ja to izmantotu, īstenojot atkāpes, pamatojoties uz Regulas Nr. 1 6. pantu) ir iespējams ierobežot valodu lietojumu. Pieņemot (bet ne pārāgri secinot), ka tas ir iespējams, ir jautājums, kā vai kad vajadzētu vai vispār varētu pārbaudīt kandidātu valodu zināšanas?

5. Regulas Nr. 1 piemērojamība kandidātiem (un ierēdņiem)

141. Izteikts ierosinājums, ka Civildienesta noteikumi kļūst piemērojami konkursu kandidātiem no brīža, kad tie piesakās konkursam. Taču Regula Nr. 1 kā noklusējuma un vispārējais režīms arī ir piemērojama šādiem kandidātiem⁵⁴.

142. No otras puses, varētu atgādināt, ka Regulā Nr. 1 ir noteikts vispārējs valodu regulējums⁵⁵, kas piemērojams iestādēm un to attiecībām ar dalībvalstīm un dalībvalsts jurisdikcijā esošām personām. Regulas 2. pants ir paredzēts, ka iestādēm sūtītos dokumentus var sagatavot jebkurā no sūtītāja izraudzītajām oficiālajām valodām un ka atbilde jā sagatavo tajā pašā valodā. Regulas Nr. 1 6. pantā ir pieļauta ierobežota iespēja atkāpties no šī principa, apgalvojot, ka iestādes savos reglamentos var noteikt, kuras valodas ir lietojamas īpašos gadījumos⁵⁶.

143. No otras puses, Civildienesta noteikumu 1.d panta 1. punktā tostarp ir aizliegta diskriminācija valodas dēļ. Tomēr šīs tiesību normas 6. punktā ir ļauts ierobežot nediskriminēšanas un samērīguma piemērošanu gadījumos, kad tam ir “objektīvs un saprātīgs pamatojums” un tā “mērķis ir likumīgs darbinieku politikas vispārējās interesēs”.

144. Saskaņā ar principu par vispārējās tiesību normas spēkā esamību, ciktāl to neierobežo speciālā tiesību norma, speciālās tiesību normas ir svarīgākas par vispārējiem noteikumiem situācijās, kuras tās tieši regulē⁵⁷. Ja divi pretrunīgi noteikumi regulē vienu un to pašu situāciju, šis princips ļauj izvēlēties noteikumu, kas jāievēro, aplūkojot katra noteikuma piemērošanas jomu. Tādējādi speciālā tiesību norma būs svarīgāka par vispārējo tiesību normu.

145. Attiecībā uz valodu lietojumu Regula Nr. 1 nepārprotami ir vispārējā tiesību norma, savukārt Civildienesta noteikumiem ir konkrētāka piemērošanas joma. Tādējādi Civildienesta noteikumi no brīža, kad tie kļūst piemērojami kandidātiem, efektīvi funkcionētu kā speciālās tiesību normas, kas ir svarīgākas par Regulu Nr. 1.

53 Diezgan abstraktā un normatīvā līmenī varētu ierosināt, ka valodu lietojums atlases procedūrās ir un tam jābūt nošķirtam no valodām, kas pēc tam tiks lietotas amata pienākumu pildīšanā. Šādā gadījumā valodu izvēle atlases procesā un iespējamais šādas izvēles pamatojums pēc tam arī tiktu nošķirts no nosacījumiem, kas piemērojami vēlāk, pildot minēto amatu pienākumus.

54 Kā Tiesa norādīja sprieduma Itālija/Komisija I 68. punktā, attiecības starp iestādēm un atklāto konkursu kandidātiem nav “pilnībā izslēgtas no Regulas Nr. 1 piemērošanas jomas”.

55 Iepriekš 126. punkts.

56 Sprieduma Itālija/Komisija I 67. punktā Komisija norādīja, ka iestādes nebija izmantojušas šo pantu. To Komisija arī apstiprināja šīs lietas tiesas sēdē. Parasti tas šķiet pareizi, daļēji izņemot Padomes Reglamenta 14. pantu (OV 2009, L 325, 36. lpp.), kurš, šķiet, ir pieņemts, balstoties uz Regulas Nr. 1 6. pantu, kā tas ir norādīts brošūras “Komentāri par Padomes reglamentu”, ko publicējis Padomes Ģenerālsekretariāts, 48. lpp. (pieejama <http://www.consilium.europa.eu/media/29824/qc0415692enn.pdf>). Tiesa aplūkoja šo Padomes Reglamenta normu 2017. gada 6. septembra spriedumā Slovākija un Ungārija/Padome (C-643/15 un C-647/15, EU:C:2017:631, 200.–204. punkts), taču neaplūkoja jautājumu, vai tā bija pieņemta saskaņā ar Regulas Nr. 1 6. pantu.

57 Skat., piemēram, spriedumus, 2003. gada 19. jūnijs, *Mayer Parry Recycling* (C-444/00, EU:C:2003:356, 57. punkts); 2014. gada 30. aprīlis, *Barclays Bank* (C-280/13, EU:C:2014:279, 44. punkts), un 2015. gada 12. februāris, *Parlaments/Padome* (C-48/14, EU:C:2015:91, 49. punkts).

146. Tā kā Civildienesta noteikumi skaidri nosaka, ka tie ir noteikumi, kas jāpiemēro atlases procesam no brīža, kad persona izvēlas kļūt par kandidātu un tai tie kļūst piemērojami, tieši konkrētais valodu režīms kļūs kandidātam piemērojams tā atlases procesa ietvaros.

147. Tam esot precizētam, vēlos sniegt divus beigu skaidrojumus par Regulas Nr. 1 pastāvīgo atbilstību konkursa kandidātiem, neņemot vērā Civildienesta noteikumu kā speciālo tiesību normu piemērojamību.

148. Pirmkārt, fakts, ka no konkrēta brīža Civildienesta noteikumi kļūst par speciālo tiesību normu saistībā ar saziņas valodu starp iestādēm un kandidātiem, ir divējāds: no vienas puses, tas nozīmē atļautu atkāpi. Taču, no otras puses, tāpat kā ar jebkuru citu izņēmumu vai atkāpi, Regula Nr. 1 joprojām ir atbilstoša kā vispārējais vai noklusējuma regulējums, no kura atkāpās. Tādējādi tas ir par kritēriju, lai noteiktu, vai atkāpe un izņēmums ir ierobežoti apjomā, kas ir patiešām nepieciešams, samērīgs un saprātīgs.

149. Citiem vārdiem sakot, fakts, ka Civildienesta noteikumi kā speciālās tiesību normas pieļauj atkāpi no Regulas Nr. 1, nav jāsaprot kā tāds, kas ietver divkāršu izvēli, ar kuru speciālā noteikuma piemērošana pilnībā izslēdz vispārēju noteikumu piemērojamību. Atkāpei ir jābūt saprātīgai un samērīgai. Atgriežoties pie iepriekš minētās “atlases tuneļa” metaforas, iebrucot (atvērtā) tunelī, arī gaismas intensitāte nav bināra, proti, gaisma nepāriet uzreiz tumsā. Tumšs paliek pamazām, proti, ar katru soli tunelī paliek arvien tumšāks. Līdzīgā veidā jebkāda atkāpe no Regulas Nr. 1 ir jāsteno saprātīgi un samērīgi. Ja nepieciešams, var saprātīgi un pamazām samazināt pieejamo valodu skaitu, nevis samazināt uzreiz no 24 oficiālajām valodām uz, piemēram, tikai vienu.

150. Otrkārt, ir skaidrs, ka Regulas Nr. 1 2. pants turpinātu attiekties uz jebkuru saziņu ar kandidātu, kas nav saistīta ar konkursu, un līdz ar to arī uz jebkuru saziņu, ko ierēdnis vai kāds cits iestādes darbinieks veic ārpus padotības attiecībām. Šādu attiecību esamība un noteikumi par saziņu to ietvarā vai arī “tunelī”, kas rada šādu statusu, ir noteicošie elementi saziņas veidam, kas ļauj piemērot speciālo tiesību normu noteikumu (un līdz ar to arī ierobežo tā piemērošanas jomu).

151. Tādēļ jebkura saziņa līdz šim brīdim (piemēram, persona nolemj pieteikties pēc tam, kad paziņojums par konkursu ir publicēts, bet, pirms iesniedz pieteikumu, lūdz papildu informāciju) vai jebkura situācija, kas rodas vēlāk, bet nav saistīta ar šīm padotības attiecībām (piemēram, Eiropas Parlamenta darbinieks kā Eiropas Savienības pilsonis raksta vēstuli Komisijai), joprojām tiks pilnībā regulēta saskaņā ar Regulas Nr. 1 noteikumiem.

6. Starpsecinājums par ceturto pamatu

152. Es uzskatu, ka Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, kad tā koncentrējās tikai uz pienākumiem, kas izriet no Regulas Nr. 1 2. panta, un tajā pašā laikā neņēma vērā sistēmisko saikni, kas pastāv starp Civildienesta noteikumiem un Regulu Nr. 1. Taču es domāju, ka bija pareizi atcelt apstrīdētos paziņojumus, ņemot vērā to, ka EPSO nepareizi pamatoja otrās valodas ierobežošanu. Tā kā Vispārējās tiesas pieļautā kļūda tiesību piemērošanā nekādā veidā neietekmē pārsūdzētā sprieduma rezolutīvo daļu, es ierosinātu Tiesai saistībā ar šo pamatu aizstāt Vispārējās tiesas pamatojumu.

E. Piebilde

153. Šī lieta ir tikai viena no diezgan garā lietu, kas atrodas izskatīšanā vai ir slēgtas, saraksta, kurās (vismaz daļēji) ir izvirzīti šie paši jautājumi. Vispārējā tiesa pēdējā laikā ir pieņēmusi vairākus spriedumus, ar kuriem atcēla paziņojumus par konkursu tieši valodas dēļ⁵⁸. Turklāt Vispārējā tiesā izskatīšanā tagad ir vēl citas līdzīgas lietas⁵⁹. Šai Tiesai šī ir otrā reize pēc gandrīz vienādā sprieduma Itālija/Komisija I⁶⁰, kad virspalātai ir jālemj praktiski par tiem pašiem jautājumiem⁶¹.

154. Diemžēl par spīti visām šīm lietām un pat pēc tam, kad ir vērtēti šīs apelācijas sūdzības izvirzītie jautājumi, lietas pamats joprojām, šķiet, nav atrisināts. Lietā Itālija/Komisija I problēma (īsumā) bija tā, ka netika sniegti pamatojumi valodu ierobežošanai konkursos. Šīs lietas problēma arī ir tajā, ka ir sniegti pārāk daudzi savstarpēji pretrunīgi pamatojumi.

155. Optimistu, kas redz tiesas procesu kā progresīvu dialektisku izmēģinājumu un kļūdu procesu, varētu mierināt tas, ka attiecībā uz sniegto pamatojumu apjomu nākamā lietā varētu atrasties kaut kur vidū. Ne tik optimistisku reālistu varētu uztraukt tas, ka tādi pamatjautājumi kā, piemēram, kādi iemesli ir sniedzami un vai šādi ierobežojumi ir īstenībā pieļaujami, nav aplūkoti nevienā no lietām, arī ne šajā apelācijas sūdzībā. Liels ciniķis varētu mēģināt norādīt uz to, ka tas, ka neviens no šiem pamatjautājumiem nebija apstrīdēts nevienā no lietām, nebija nejaušība.

156. Lai arī cik intriģējoša ir tiesas procesa pētišana, tā psiholoģija un starpiestāžu politika, es uzskatu, ka šajās lietās izvirzītā pamatproblēma ir cilvēkresursi – to personu gaidas, sapņi un karjeras, kuras visu šo gadu laikā ir bijušas iesaistītas šajās lietās. Tā kā nav skaidras atbildes uz jautājumu par valodu ierobežošanu iestāžu darbā, varētu būt diezgan grūti, ņemot vērā veidu, kādā konkursi ir atkārtoti rīkoti, plānot un sagatavot kandidātus karjerai Eiropas iestādē.

157. Šī cilvēkresursu problēma varētu saasināties diezgan drīz, ja, balstoties uz paredzētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, tiesu politika mainītos, skarbi sakot, no “tas bija nepareizi, bet leģitīmo gaidu dēļ rezultāti netiks atcelti” uz “tas bija nepareizi un viss tiks atcelts, tostarp personu saraksti, iecelšanas amatā vai darba līgumi”. Šajā ziņā es pilnībā piekritu savas izglītotās kolēģes ģenerālvokātes E. Šarpstones bažām viņas secinājumos paralēlajā lietā Spānija/Parlaments, kuros viņa ierosina Tiesai atcelt ne tikai apstrīdētos uzaicinājumus izteikt ieinteresētību, bet arī iespējamo kandidātu datubāzi, kas tika izveidota uz šo uzaicinājumu pamata⁶². Punkts patiesi ir atbilstošs: ja iestāde turpina neņemt vērā Tiesas lēmumus, ir jāpieņem stingrāki akti. Kāds varētu piebilst, ka šāda rīcība būtu vēl nepieciešamāka, ja, hipotētiski runājot, iestāde censtos ieviest izmaiņas esošajā režīmā, apzināti neievērojot esošo tiesisko regulējumu ar mērķi ieviest faktiskus grozījumus nākotnē, kuri tad būtu jāpieņem par jauno normu. Netaisnīgi akti nevar radīt likumus.

158. Visi šie apsvērumi liek man Tiesai lūgt sniegt vismaz kādas pamatnostādnes par šīs apelācijas sūdzības pamatā esošo patieso problēmu: vai ir iespējams ierobežot iestāžu iekšējās darba valodas un, ja ir, tad kā? Šo secinājumu noslēguma punkti sniedz dažus ieteikumus par šo jautājumu.

159. Sākumā, manuprāt, būtu jāizšķir iestādes ārējā(-s) un iekšējā(-s) (darba) valoda(-s).

58 Spriedumi, 2015. gada 24. septembris, Itālija un Spānija/Komisija (T-124/13 un T-191/13, EU:T:2015:690), 2015. gada 17. decembris, Itālija/Komisija (T-275/13, nav publicēts, EU:T:2015:1000), 2015. gada 17. decembris, Itālija/Komisija (T-295/13, nav publicēts, EU:T:2015:997) un 2015. gada 17. decembris, Itālija/Komisija (T-510/13, nav publicēts, EU:T:2015:1001).

59 Šis ir lietas Itālija/Komisija (T-313/15), Itālija/Komisija (T-317/15), Spānija/Komisija (T-401/16), Itālija/Komisija (T-437/16), Itālija/Komisija (T-443/16), *Calhau Correia de Paiva*/Komisija (T-202/17) un Spānija/Komisija (T-704/17).

60 Lai gan šīs lietas nosaukums ir Komisija/Itālija, lieta, ko Vispārējā tiesa skatīja un kurā taisīja pārsūdzēto spriedumu, bija Itālija/Komisija. Līdz ar to šo lietu patiesi varētu saukt “Itālija/Komisija II”.

61 Kopā ar paralēlo lietu Spānija/Parlaments (C-377/16), kas minēta iepriekš 13. zemsvītras piezīmē.

62 Ģenerālvokātes E. Šarpstones secinājumi lietā C-377/16 Spānija/Parlaments, 156.–161. punkts, 163. un 164. punkts.

160. Ar “iekšējām” darba valodām es atsaucos uz valodām, kas tiek izmantotas gan mutiskai, gan rakstiskai saziņai, kas notiek tikai iestādes iekšienē (vai attiecīgā gadījumā divu vai vairāku iestāžu starpā, piemēram, starpiestāžu sanāksmēs vai rakstveida diskusijās). Par iekšējām vai starpiestāžu sanāksmēm vai līdzīgiem pasākumiem es uzskatu tādus, kuros nepiedalās sabiedrības locekļi. Līdz ar to šādi pasākumi nav Eiropas Parlamentā rīkotās sēdes un sesijas, kā arī atklātās Vispārējās tiesas vai šīs Tiesas sēdes, kas būtībā ir “ārējas”.

161. Ar “ārējām” darba valodām es atsaucos uz valodām, kuras tiek lietotas gan mutiskā, gan rakstveida saziņā ar personām, kas nav saistītas ar iestādēm, tostarp ierēdņiem un citiem iestāžu darbiniekiem, kad tie kā privātpersonas iesaistās mutiskā vai rakstveida saziņā ar iestādi⁶³.

162. Attiecībā uz *ārējo* saziņu pastāvošie noteikumi par daudzvalodību paliek spēkā bez kompromisiem vai atkāpēm. Kā jau Tiesa norādīja, Eiropas Savienība ir apņēmusies saglabāt daudzvalodību, kuras nozīmība ir atgādināta LES 3. panta 3. punkta ceturtajā daļā un Hartas 22. pantā⁶⁴. Eiropas Savienības pienākums respektēt tās valodu daudzveidību, kas izriet no šīm tiesību normām, pierāda, ka daudzvalodība ir viena no Eiropas Savienību veidojošajām vērtībām. Sprototams, ka daudzvalodības pienākums nav absolūts un neierobežots, jo ES tiesībās nav principa, kas nodrošinātu “katram pilsonim tiesības uz to, ka viss, kas var ietekmēt viņa intereses, visos gadījumos ir jāatveido viņa valodā”⁶⁵. Taču, manuprāt, šī pienākuma būtību nedrīkst skart. Šī būtība jo īpaši ietver visus saistošos aktus, kas jāpiemēro dalībvalsts fiziskām un juridiskām personām⁶⁶, kā arī citus nesaistošus dokumentus, ciktāl tie personām tieši vai netieši uzliek pienākumus⁶⁷.

163. Saskaņā ar Hartas 41. panta 4. punktu, LESD 20. panta 2. punkta d) apakšpunktu un 24. pantu un Regulas Nr. 1 2. pantu pienākums respektēt daudzvalodību ir stingri piemērojams arī gadījumos, kad persona raksta iestādei vai uzrunā to jebkādā citā veidā, kas, savukārt, rada tiesību saņemt atbildi tajā pašā valodā, ko lietojusi šī persona.

164. Savukārt attiecībā uz *iekšēju* saziņu pieejamo valodu izvēlei un vispārējā izpratnē valodu lietojumam, kas piemērojams iestādē vai starp iestādēm, jābūt elastīgākam. Šī elastība un iespējamie ierobežojumi ne vienmēr izriet no apsvērumiem, kas saistīti ar budžetu⁶⁸, bet drīzāk no prasības nodrošināt saprātīgu iestāžu iekšējo darbību. Tas ir pamatots arguments, kas, manuprāt, var tikt izmantots saskaņā ar Civildienesta noteikumu 1.d panta 6. punktu un ko varētu uzskatīt par objektīvi pamatotu, ja tas ir piemērots saprātīgā un samērīgā veidā, kā to Tiesa paredz sprieduma Itālija/Komisija I 88. punktā.

165. Jebkura šāda izvēle būtu rīcības brīvība un politisks lēmums divos gadījumos: vai un kā šāda izvēle jāveic, kā arī, izdarot izvēli, kādi precīzi iemesli ir jānorāda tās pamatojumam. Tādējādi abos gadījumos iestādēm būtu plaša rīcības brīvība. Taču tieši par šo jautājumu es vēlos sniegt divkāršu skaidrojumu.

166. Pirmkārt, vai valodu lietojuma pamatojumam jābūt vispārējam un jāattiecas uz visiem, vai drīzāk jābūt individuālam un par to jālemj atkarībā no katra attiecīgā gadījuma? Itālijas Republika un Spānijas Karaliste uzstāja uz nepieciešamību katrā atsevišķā gadījumā pamatot jebkuru diskrimināciju valodas dēļ, ne tikai katra konkursa ietvaros, bet arī, ja nepieciešams, par katru aizpildāmo amata vietu.

63 Kā apspriests iepriekš 151. punktā.

64 Spriedums, 2015. gada 5. maijs, Spānija/Padome (C-147/13, EU:C:2015:299, 42. punkts).

65 Spriedums, 2003. gada 9. septembris, *Kik/ITSB*(C-361/01 P, EU:C:2003:434, 82. punkts).

66 Skat. spriedumu, 2007. gada 11. decembris, *Skoma-Lux* (C-161/06, EU:C:2007:773, 37. un 38. punkts); skat. arī spriedumu, 2012. gada 12. jūlijs, *Pimix* (C-146/11, EU:C:2012:450, 33. punkts).

67 Skat. spriedumu, 2011. gada 12. maijs, *Polska Telefonía Cyfrowa* (C-410/09, EU:C:2011:294, 34. punkts).

68 Itālijas Republika pareizi norādīja tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklausišanai, ka ar budžetu saistīti apsvērumi nevar attaisnot diskrimināciju: skat., piemēram, spriedumu, 2012. gada 1. marts, *O'Brien* (C-393/10, EU:C:2012:110, 66. punkts un tajā minētā judikatūra).

167. Man tomēr šķiet, ka paredzamība un iespēja kandidātiem iepriekš sagatavoties konkursiem norāda uz to, ka priekšroka dodama vispārējai politikai. Varētu atgādināt, ka sprieduma Itālija/Komisija I 90. punktā Tiesa tikai norādīja, ka “noteikumos, ar kuriem tiek ierobežota otrās valodas izvēle, ir jāparedz skaidri, objektīvi un paredzami kritēriji, lai kandidāti varētu pietiekami savlaicīgi zināt, kādas ir valodu prasības, un lai varētu sagatavoties konkursiem pēc iespējas labākos apstākļos”.

168. Es neesmu pilnīgi drošs, kā šo prasību varētu izpildīt, uzliekot par pienākumu *EPSO* – vai attiecīgā gadījumā citai iecelējinstīcijai – sniegt pamatojumu katrā atsevišķā gadījumā no jauna. Šis spriedums tā vietā norāda, ka ir jānodrošina strukturēta atbilde, kas ļautu kandidātiem paredzēt, kāds valodu lietojums visdrīzāk tiks piemērots nākotnē – ne tikai tuvā nākotnē, bet arī vidējā termiņā. Visbeidzot praktiskā ziņā uzstāšana uz to, ka katrā atsevišķā lietā pamatojums ir jāsniedz no jauna (neesot nekādiem izšķirošiem faktoriem), izraisītu tikai viena un tā paša pamatojuma formālu atkārtošānu, un tas visdrīzāk izpaudīsies kā vispārējo noteikumu kopēšana un ievietošana katrā atsevišķā paziņojumā, un tam nemaz nebūtu patiesi *individuāla* pamatojuma.

169. Līdz ar to no šāda skatupunkta man jāatzīst, ka apvienota pieeja, kurā ir vispārējas pamatnostādnes, no kurām atsevišķos gadījumos var atkāpties, ja attiecīgajā gadījumā tas ir pamatoti, man šķiet saprātīgāks veids, kā noteikt valodu lietojumu konkursos⁶⁹.

170. Otrkārt, vai valodu lietojuma pamatojumam jābūt balstītam uz pagātņi un faktiem vai tomēr jābūt perspektīvam un normatīvam? Šis lietas svarīgākais jautājums, šķiet, tieši šis: kāda veida pamatojums ir jāsniedz, lai ierobežotu (otrās) valodas, kas kandidātiem pieejamas konkursos? Šis svarīgais jautājums ir ļoti netieši aplūkots trešā pamata otrās un trešās daļas kontekstā, skatot jautājumu par Vispārējās tiesas veiktās pārbaudes apjomu un intensitāti: *ko* Vispārējai tiesai bija jāpārbauda un *kā* tai vajadzēja veikt šādu pārbaudi?

171. Tieši attiecīgā jautājuma uzdošanā atklājas ideju un gaidu, par to, ko nozīmē rīcības brīvības esamība, nesaskaņotība. Tas, ko *EPSO* – vai iestādes, kas ir pārstāvētas *EPSO* Administratīvajā padomē, – šķietami vēlējas paveikt, bija konkrēta (politiska) izvēle par valodām, kas būtu jāizmanto iestāžu iekšējā darbībā, izvēloties vairākas valodas, kas, viņuprāt, saprātīgi nodrošinātu to iekšējo darbību. Tā ir normatīva, perspektīva un uz nākotni balstīta izvēle. Tā kā šķiet, ka šādu izvēli nevarēja veikt atklāti (vai katrā ziņā iestādes kaut kādu iemeslu dēļ nevēlējās izvēlēties atklāti), argumenti, kas tika sniegti par labu šādai izvēlei, bija uz pagātņi balstīti priekšlikumi par faktiem (statistika u.c.) un konkrēts lietojums un prakse iestādēs.

172. Dabiski, ka rezultāts ir nesaskaņotība starp (faktu un uz pagātņi balstītiem) iemesliem, ko *EPSO* minēja, lai attaisnotu valodu izvēli, un (normatīviem, uz nākotni balstītiem) iemesliem, kas izriet no šādas izvēles. Šī nesaskaņotība atklājās tiesas sēdē mutvārdu paskaidrojumu uzklaušanās, kad daži Komisijas izvirzītie argumenti bija apveltīti ar īpatnēju filmas “Atpakaļ nākotnē IV” cirkulāro loģiku: konkrētai pagātnes uztverei uz mūžiem jānosaka nākotne, šī ir pagātne un ir jābūt tagadnei, jo šī ir vēlamā nākotne, un, tā kā pagātņi nevar mainīt, arī nākotni nevar mainīt.

173. Tādēļ, lai izvairītos no šāda fenomena atkārtotā atkārtotā spriedumā Itālija/Komisija III, *EPSO* – un arī iestādēm, kas ir pārstāvētas tā Administratīvajā padomē, – būtu skaidri jālemj par to, kā tas vēlas rīkoties saistībā ar valodu lietojumu un kā tas vēlas pamatot jebkādus iespējamus ierobežojumus: ar pamatojumiem, kas balstīti uz faktiem un pagātņi, vai ar normatīviem un uz nākotni orientētiem pamatojumiem. Var sagaidīt, ka uz pagātņi un tagadni balstīti apgalvojumi atkal būs pakļauti pilnai tiesiskuma pārbaudei. Savukārt normatīvas un uz nākotni orientētas izvēles par iestāžu valodu režīmu iespējams mazāk, ja tās paliks saderīgas ar spēkā esošu tiesisko regulējumu, jo tās visdrīzāk būs politiska rakstura. Tiklīdz šāda izvēle ir veikta, konkrētajām iestādēm jābūt īpaši atklātām un saskanīgām attiecībā uz pamatojumiem.

⁶⁹ Vēlos vēlreiz atkārtot, nekādā veidā neapsteidzot jautājumu par to, vai *EPSO* būtu pilnvaras pieņemt šādus vispārējos noteikumus, šis jautājums ir atstāts atklāts šo secinājumu 69.–77. punktā.

174. Visbeidzot, lai arī kāda būtu valodas gala izvēle, es uzskatu, ka ir vēl divi ierobežojumi tam, kā šāda izvēle var tikt īstenota praksē, kad tā kļūst par procedūras ietvaru.

175. Pirmkārt, kā Tiesa noteikusi sprieduma Itālija/Komisija I 90. punktā, pieejamo valodu izvēlei kandidātiem jābūt skaidrai, objektīvai un paredzamai. Ja kāds domā par karjeru Eiropas iestādēs, viņam ir jāspēj sagatavoties nākotnes konkursiem. Tas nenovēršami nozīmē konkrētu stabilitātes līmeni: valodas, ko kandidāts var izvēlēties, nedrīkst tikt mainītas katru gadu. Tādējādi elastīga pieeja, ar kuru nepieciešamās valodas varētu tikt pielāgotas samērā bieži, lai pielāgotu kandidātu prasības, neatbilstu paredzamības prasībai, kas – Tiesas vārdiem – nodrošina, lai “kandidāti varētu pietiekami savlaicīgi zināt, kādas ir valodu prasības, un lai varētu sagatavoties konkursiem pēc iespējas labākos apstākļos”.

176. Otrkārt, lai arī kāda būtu izvēle, ir jānodrošina maksimāla vienlīdzība un neitralitāte veidā, kādā konkursi tiek veikti. Vienkārši sakot – ja nav iespējams izturēties pret visiem vienlīdz labi (proti, katra persona var tikt pārbaudīta sevis izvēlētajā valodā), tad pret visiem ir jāizturas vienlīdz slikti (visiem jāsacensas vienādos apstākļos). Es varu iedomāties vismaz divus piemērus šī likuma piemērošanai.

177. No vienas puses, ja kā otrā valoda ir pieejama vairāk nekā viena valoda, kurā praksē norisinās konkursu izšķirošā daļa, tad (pēc iespējas) būtu jānodrošina, ka visiem kandidātiem kā otro valodu ir pienākums izvēlēties tādu, kas nav viņu dzimtā valoda. Kandidātiem nedrīkst ļaut iegūt priekšrocības pār citiem, kuru dzimtā valoda nav starp izvēlētajām valodām, izvēloties kā otro valodu tieši savu dzimto valodu.

178. No otras puses, atbilstoši tādai pašai loģikai, visiem kandidātiem jāuzliek par pienākumu komunicēt ar *EPSO* vienādā situācijā, tostarp aizpildot pieteikuma veidlapu un iesniedzot attiecīgos dokumentus. Šajā ziņā ir jāizvairās arī no jebkādas netiešas priekšrocības. Tādēļ, piemēram, ja visas oficiālās valodas nav pieejamas saziņai ar *EPSO* un pieteikumu vai citu dokumentu iesniegšanai, un citai saziņai atlases procedūras laikā, kandidātiem, kuru dzimtā valoda ir viena no pieejamajām valodām, nevajadzētu ļaut to izmantot. Tādējādi tie neiegūtu netiešas priekšrocības, jo dzimtajā valodā nevarētu iesniegt dokumentus, kas ir svarīgi atlases procesā.

179. Rezumējot visu minēto, lai arī kāda izvēle ir veikta, sistēmai jābūt veidotai tā, ka fakts, ka konkrēta valoda tiks piedāvāta, atlases procesā nedrīkst sniegt nekādu tiešu vai netiešu priekšrocību personām, kam šī valoda ir dzimtā valoda (un tādējādi vairumā gadījumu konkrētās dalībvalsts pilsoņiem).

VI. Secinājumi

180. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai:

- noraidīt apelācijas sūdzību;
- piespriest Eiropas Komisijai segt savus, kā arī atlīdzināt Itālijas Republikas tiesāšanās izdevumus;
- piespriest Spānijas Karalistei un Lietuvas Republikai segt savus tiesāšanās izdevumus pašām.